

जनकपुर

टुडेको सम्पर्क नं.
९८५४०२६०२५,
९८०१६२६०२६,
०४१-५९११०१
विज्ञापनको लागि मात्र
jtodayad@gmail.com

छिटो र सर्वाधिक बित्री हुने

सधेशको पहिलो 'क' वर्गको राष्ट्रिय दैनिक

जनकपुर टुडे

Janakpur Today Daily

www.ejanakpurtoday.com

वर्ष २६

अंक ५

२०८१ साल जेठ ११ गते शुक्रबार (24 May, Friday, 2024)

पृष्ठ ८

मूल्य रु. ५१-

सरकार लोकतन्त्र सिध्याउन लागो : अध्यक्ष यादव

टुडे समाचारदाता

विराटनगर । जनता समाजवादी पार्टी (जसपा)नेपालका अध्यक्ष उपेन्द्र यादवले राज्यको शक्ति र श्रोतको चरम दुरुपयोग गर्दै सरकारले लोकतन्त्रलाई सिध्याउन लागेको बताएका छन् । उनले आफ्नो पार्टी फुटाएको प्रधानमन्त्री प्रचण्डले लोकतन्त्रको मेरुदण्ड प्रेसमाथि पनि आक्रमण गरेको बताएका छन् ।

जसपा नेपालको आसन महाधिवेशनका लागि मोरङ जिल्लाको निर्वाचन क्षेत्र नम्बर ५ मा बिहीबार प्रतिनिधि छनोट कार्यक्रममा उनले लोकतन्त्रमाथि प्रहार गर्ने क्रममा सरकारले अब प्रेसमाथि पनि हमला गर्न थालेको बताए ।

'राज्य शक्तिको दुरुपयोग गरेर जसपा नेपाललाई फुटाइएको छ । उनले भने-' प्रधानमन्त्री प्रचण्ड लोकतन्त्र सिध्याउने खेलमा लागेका छन् ।'

प्रधानमन्त्री आफै भन्दै हुनुहुन्छ सरकार टिकाउनका लागि जसपालाई फुटाएँ, जे पनि गर्छु' अध्यक्ष यादवले भने-'प्रधानमन्त्रीले जे गरेर पनि सत्ता टिकाउने र राज्यको शक्ति र श्रोतलाई दुरुपयोग गरेर पार्टी फुटाउने कार्य भनेको लोकतन्त्रलाई सिध्याउने अभ्यास हो ।'

लोकतन्त्रलाई सिध्याउने खेल राज्यबाट भइरहेको उल्लेख गर्दै उनले लोकतन्त्र विरोधी गतिविधमा अगाडि बढेको सरकारलाई रोक्नु पर्छ ।

'म देश बाहिर रहेको बेला कार्यवाहक अध्यक्षको जिम्मेवारी दिएका व्यक्ति नै चोइटिए गए' यादवले भने-'पार्टी फुटाउने कार्यमा राज्यशक्तिको व्यापक दुरुपयोग भएको छ । उपप्रधान एवं स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रीको हैसियतमा अमेरिका रहेका बेला अशोक राई, राजेन्द्र श्रेष्ठ, प्रदीप यादव, नवलकिशोर साह, वीरेन्द्र महतो सहितका सांसदहरूले पार्टी फुटाएर २४ घण्टा भित्रै अर्को दल जनता समाजवादी पार्टी (जसपा) दर्ताको प्रमाण लिएका थिए ।

पार्टी विभाजनविरोध यादव सर्वोच्च अदालतमा रिट हालेका छन् । तर प्रधानमन्त्री प्रचण्डले अन्तरिम आदेशको बेवास्ता गर्दै

जसपाका सांसदहरूबाट विश्वासको मत लिएका छन् ।

संसदीय व्यवस्था नै असफल भइसकेको उल्लेख गर्दै अध्यक्ष यादवले मार्सल लगाएर संसद चलाइरहेको बताए । मार्सल लगाएर संसदको गतिविधि अगाडि बढाउनु लोकतान्त्रिक पद्धतिको उपहास भएको उनले आरोप लगाए ।

'मुलुकमा राजनीतिक स्थिरता कायम गर्न निर्वाचन प्रणाली परिवर्तन गर्नुपर्छ' यादवले भने-' मुलुकको अहिलेको संसदीय प्रणाली पटक-पटक असफल भइसकेकोले राजनीतिक स्थिरता कायम गर्न निर्वाचन प्रणाली परिवर्तन गर्नुपर्छ ।'

प्रत्यक्ष निर्वाचित कार्यकारी राष्ट्रपति र समानुपातिक प्रणालीबाट छनोट हुने सांसद आवश्यक भएको उनको तर्क छ ।

समानुपातिक प्रणाली लेनदेनको आधारमा सांसद बनाइने र त्यस्ता सांसदले राज्यप्रतिको जिम्मेवारी समेत बोध नगरेको हाल भइरहेको अभ्यासबाट देखिन्छ ।

सहकारीको करोडौं रकम हिनामिनामा संलग्न रहेका उपप्रधान तथा गृहमन्त्री रवि लामिछानेको तथ्यपरक समाचार सार्वजनिक गरेका कारण नै सरकारले कान्तिपुर मिडिया ग्रुपका अध्यक्ष कैलाश सिरोहियालाई पक्राउ गरेको उनले आरोप लगाए ।

दुईवटा नागरिकता, दुईवटा पासपोर्ट राख्ने नै

देशका गृहमन्त्री भएपछि उनले लाखौं नागरिकको निक्षेप अपचलनगर्दा कसले कारवाही गर्ने ? उनले प्रश्न गरे । सिरोहियालाई तत्काल रिहा गर्न उनले माग गरे ।

मुलुक स्वेच्छाचारी तानाशाहको चंगुलमा फस्ने सम्भावना देखिएकाले जनतालाई सचेत र सजग हुन उनले आग्रह गरे ।

अध्यक्ष यादवले लोकतन्त्रलाई धरापमा पार्न प्रेस स्वतन्त्रता हनन गर्ने कार्य शुरु भएको टिप्पणी गरे । प्रधानमन्त्रीले नै हाकाहाकी पार्टी फुटाएको भनेकाले लोकतन्त्रको भविष्य आफूले नदेखेको उनले बताए ।

सत्ता टिकाउन प्रधानमन्त्री प्रचण्ड अन्य दललाई समेत फुटाउने दुष्प्रयास गरिरहेको उल्लेखगर्दै यादवले भने-'लोकतन्त्रको बलिया आधारहरूमाथि सरकारले प्रहार गर्न थालेको छ ।'

लामो समय प्रचण्डसँग सहकार्य गरेका अध्यक्ष यादव भने अहिले अत्यन्त क्रुद्ध बनेका छन् । जसपा नेपाल फुटाएर सत्ता टिकाउने प्रचण्ड प्रपञ्चबाट यादव आहत भएका छन् ।

महाधिवेशनको मुखमा पार्टी विभाजन भए पनि एकताको प्रथम राष्ट्रिय महाधिवेशन निर्धारित समयमै हुने तयारीलाई जसपा नेपालले निरन्तरता दिएको छ । असन्तुष्टहरू पार्टी नै छाडेर गएकाले प्रतिनिधि छनोट निर्विरोध रूपमा हुन थालेको बताइन्छ ।

'सिरोहियालाई भेट्न भीड'

टुडे समाचारदाता

जनकपुरधाम । जिल्ला प्रहरी कार्यालय धनुषामा राखिएको कान्तिपुर मिडिया ग्रुपका अध्यक्ष कैलाश सिरोहियालाई भेट्न नेता, समाजसेवी, पेशाकर्मीहरूको भीड लाम थालेको छ ।

सिरोहियालाई प्रतिशोध साध्न प्रहरी हिरासतमा राखिएको आरोप लगाउँदै नेताहरूले तत्काल रिहाइ गर्न माग गरेका छन् ।

नेपाली कांग्रेसका पूर्व उपसभापति समेत रहेका पूर्व उपप्रधान तथा गृहमन्त्री विमलेन्द्र निधिले सिरोहियालाई भेट्न बिहीबार काठमाण्डुबाट जनकपुरधाम आएका छन् ।

जनकपुरधाम मिल्सपरियामा सिरोहियाका आमनेसामनेको छिमेकी रहेका नेतानिधिले उनीमाथि नागरिकता कित्ते गरेको आरोप लगाउनु नै अपराध रहेको बताए । 'सय वर्ष भन्दा बढी समयदेखि नै जनकपुरधाममा बसोबास गरेका सिरोहिया परिवारमाथि नागरिकताको प्रश्न उठाउनु दुर्भाग्यपूर्ण हो' उनले भने, राज्यसत्ताको यस भन्दा ठूलो दुरुपयोग अरु के हुन सक्छ ?

मधेश प्रदेशका मुख्यमन्त्री सरोज कुमार यादवले मधेशीलाई तर्साउने हतियार नै राज्यले नागरिकतालाई बनाएको बताउँदै देशकै अग्रणी सञ्चार गृहका अध्यक्षलाई कार्यकक्षबाट प्रहरीले पक्राउ गर्नु

राज्य आतंक भएको बताएका छन् ।

तत्काल रिहाइको माग गर्दै लोकतान्त्रिक व्यवस्थालाई सबल बनाउने प्रमुख खम्बाको रूपमा रहेको सञ्चार क्षेत्रलाई रहेको बताए । 'सय वर्ष भन्दा बढी भएको बताए ।

संघीय राजधानी काठमाण्डुमा रहेका मुख्यमन्त्री यादव शुक्रवार बिहान नै सिरोहियालाई भेट्न फर्किन लागेको बताएका छन् । 'विमानस्थलबाट म सोभै जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा कान्तिपुरका अध्यक्ष सिरोहियालाई भेट्न जानेछु' उनले भने, राज्यले अनाहक रूपमा कसैलाई दुख दिन पाउँदैन ।'

प्रहरीले अनुसन्धानका लागि अदालतबाट थप गरेको म्याद शुरुवार सकिदैछ । पुनः म्याद थपका लागि उनलाई जिल्ला अदालत धनुषामा उपस्थित गराउने तयारी गरिएको छ ।

प्रहरीले सिरोहियामाथि लगाएको आरोपको जवाफ उनले बुधवार नै दिइसकेका छन् ।

काठमाण्डुस्थित कान्तिपुरको केन्द्रीय कार्यालयमा आफ्नै कार्यकक्षमा रहेका बेला हतियारधारी प्रहरी प्रवेश गरी उनलाई नियन्त्रणमा लिएको थियो । त्यसको चोतर्फी विरोध भइरहेको छ ।

मिडिया सोसाइटीका अध्यक्ष शुभशंकर कट्टेल, आर्थिक पत्रकार समाजका पदाधिकारीहरू, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ, चेम्बर

अफ कर्मस लगायतका उद्योगी,

व्यवसायीहरूका छाता संगठनका पदाधिकारीहरूले बिहीबार सिरोहियालाई भेटेर सहानुभूति प्रकट गर्दै राज्य आतंकको विरोध गरेका छन् ।

स्थानीय उद्योगी व्यवसायी, पेशाकर्मी, समाजसेवी, राजनीतिकर्मीहरूको भेट्ने क्रम बढेको छ । तत्काल धुनुमुक्त नगर्ने जसपाका सशक्त प्रदर्शन गर्ने तयारी कैसँग, जसपा नेपाल लगायतका युवाहरूले गर्नु थालेका छन् ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालय धनुषाका प्रमुख एसपी भुवनेश्वर तिवारीले भेटघाटको निर्धारित समयमा विभिन्न क्षेत्रका व्याक्तिहरू आएको जनाएका छन् ।

गर्मीमा तातो हावा 'लू' बाट जोगिन गर्न हुने र गर्न नहुने कुराहरू

गर्न हुने

धेरै पानी पिउने

चिसो पानीले नुहाउने

बाहिर निस्कने परे छाता ओड्ने वा पातलो कपडाले टाउको छोप्ने हल्का खालको सितल हुने कपडा लगाउने

कागती पानी, नरिवल पानी तथा फलफूलको रस पिउने फलफूल, कांक्रो लगायत घरमै बनाएको ताजा खानेकुरा खाने

खेतबारी वा घर बाहिर काम गर्दा बिहान वा बेलुका गर्ने

गर्न नहुने

क्याफिनले धेरै पिसाब गराउने हँडा चिया, कफी, सोडा जस्ता पेयपदार्थ नपिउने

दिउँसो सकम्बर घर बाहिर निस्कने

मान्सा मा धेरै समय नबस्ने, बस्न परेमा प्रशस्त पानी पिउने

धूम्रपान तथा मदिरा सेवन नगर्ने

मुटुको चाल तीब्र हुने, श्वासप्रश्वासमा समस्या हुने, रक्तचाप कम हुने, शरीरबाट पसिना ननिस्कने, टाउको अत्यधिक दुस्ने, चक्कर लाग्ने, हनहनी ज्वरो आउने जस्ता समस्या देखिए तिरामीलाई तुरुन्तै अस्पताल लैजाओ । बालबालिका, वृद्धवृद्धा तथा दीर्घरोगीको विशेष ख्याल गरौ ।

सखुवानन्कारकट्टी गाउँपालिका
सखुवानन्कारकट्टी, सिरहा, मधेश प्रदेश

थुनामा राख्ने कुनै कारण छैन :वरिष्ठ अधिवक्ता शर्मा

टुडे समाचारदाता

जनकपुरधाम । सञ्चार उद्यमी एवं जनकपुरधामका रैथाने कैलाश सिरोहियालाई थुनामा राख्नुपर्ने कुनै कारण नभएको वरिष्ठ अधिवक्ता विनोद शर्माले जनाएका छन् ।

सिरोहियाको पक्षका कानुन व्यवसायीसमेत रहेका शर्माले पक्राउ गर्नु नै पूर्वग्राही भएको बताए । 'सिरोहिया प्रमाण नष्ट गर्नसक्ने कुनै निकायमा छैनन्, उनी देश छाडेर भाग्ने पनि होइन' उनले भने, 'नागरिकताको मुद्दा दर्ता गरिए पनि उनलाई पक्राउ गर्ने कारण राजनीतिक प्रतिशोध हो ।'

'प्रहरीले थुनामा राख्न माग गर्दैमा अदालतले आदेश दिनुपर्ने कुनै आधार थिएन' शर्माले भने, 'कुनै नागरिकलाई थुनामा राख्नुको पर्याप्त कारणहरू हुनुपर्छ । तर सिरोहियालाई थुनामा राख्ने त्यस्ता कुनै कारण छैन ।'

सिरोहियामाथि लगाइएको अभियोग अधारहीन रहेकाले उनी स-सम्मान रिहा हुने विश्वास उनले व्यक्त गरेका छन् । राज्यशक्तिको दुरुपयोग नागरिकलाई यातना दिन गर्न नहुने उल्लेख गर्दै उनले भने, 'लोकतन्त्रमा विधिको शासन हुनुपर्छ ।' शुक्रबार पनि उनी सिरोहियाको पक्षमा बहस गर्ने उनले बताए ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालय धनुषाका प्रवक्ता समेत रहेका डीएसपी रञ्जन आवाले शुक्रबार म्याद थपका लागि अदालत लगिने बताएका छन् ।

UNILEVER NEPAL LIMITED

Glow & Lovely®

यो निखार छ तयार

नयाँ प्याक

30 भिटामिन क्याप्सुल्स को साथ

महाधिवेशन प्रतिनिधिमा अध्यक्ष यादव निर्वाचित

टुडे समाचारवाता
विराटनगर । जनता समाजवादी पार्टी नेपालका अध्यक्ष उपेन्द्र यादव केन्द्रीय महाधिवेशनको प्रतिनिधि पदमा निर्वाचित भएका छन् । कोशी प्रदेशको मोरंग

जिल्ला प्रतिनिधिसभा क्षेत्र नम्बर ५ प्रदेश क्षेत्र ख को विराटनगर महानगरपालिका- १४ बाट संगठित सदस्यता लिएका अध्यक्ष यादव निर्वाचन निर्वाचित भएका छन् । जसपा नेपालको प्रथम

राष्ट्रिय एकता महाधिवेशन जनकपुरधाममा हुन लागेको छ । सो महाधिवेशन प्रतिनिधिका लागि उनी चयन भएका छन् । सो महाधिवेशन यही जेठ २८, २९ र ३० गते जनकपुरधाममा हुनेछ ।

जनताको मन जित्ने गरी एकताका साथ अघि बढ्न अध्यक्ष ओलीको निर्देशन

दमक । नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)का अध्यक्ष एवं पूर्वप्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले जनताको मन जित्ने गरी एकताका साथ अघि बढ्नुपर्नेमा जोड दिनुभएको छ ।

आफ्नो निर्वाचन क्षेत्र भापा-५ अन्तर्गतको एमाले दमकको दोस्रो नगर अधिवेशनको उद्घाटन गर्दै उहाँले पार्टीभित्रको द्वन्द्वका कारण दमक नगरपालिकामा एमालेले नेतृत्व गुमाउन पुगेको बताउनुभयो । उहाँले एमालेलाई अब दमकमा हार्ने छुट नभएको समेत बताउनुभयो । “एमाले यो ठाउँमा अब पराजित हुनुहुन, हरेक कार्यकर्ता जनताका बीचमा जानसक्नुपर्छ”, उहाँले भन्नुभयो । देशको विकासमा एमालेका हरेक कार्यकर्तामा महत्त्वपूर्ण जिम्मेवारी आएको बताउँदै उहाँले भन्नुभयो, “देशलाई समृद्धि बनाउन हामी एकताका साथ अघि

बढ्नुको विकल्प छैन ।” देशमा एमालेको अगुवाइमा विकासको सुरुआत भएको बताउँदै उहाँले अब पनि देशमा एमालेको एकलौटी सरकार जनताले खोजेका र त्यसका लागि सबै कार्यकर्ता सन्नत निर्माणसँगै जनताको घरघरसम्म जानुपर्नेमा जोड दिनुभयो । दमकमा पार्टी नेतृत्व सहमतिको साथ चयन गर्न सुभाष दिँदै नभए स्वस्थ निर्वाचनमार्फत पार्टीले जित्ने गरी नेतृत्व चुन

उहाँको सुभाष थियो । पार्टी दमक नगर कमिटी अध्यक्ष गेहनाथ पोखरेलको अध्यक्षतामा भएको नगर अधिवेशन उद्घाटनमा कोशी प्रदेश सरकारका मुख्यमन्त्री हितकमलकुमार कार्की, पार्टीका पोलिटब्युरो सदस्य तथा भापा इन्चार्ज विशाल भट्टराईलगायतका नेता, कार्यकर्ताको उपस्थिति थियो । शुक्रबारसम्म चल्ने अधिवेशनले पार्टीको नगर नेतृत्व चयन गर्ने जनाइएको छ । रासस

बुद्धधर्मको महत्व विश्वभर छ: परराष्ट्रमन्त्री श्रेष्ठ

लुम्बिनी । उपप्रधान तथा परराष्ट्रमन्त्री नारायणकाजी श्रेष्ठले बुद्ध धर्मको प्रचारप्रसार गर्न सके विश्वमा बढ्दो धर्म र हिसालाई न्यूनीकरण गर्न सहयोगी हुने धारणा राख्नुभएको छ । २५६८औँ बुद्धजयन्ती एवं लुम्बिनी दिवसका अवसरमा विहबार आयोजित विशेष समारोहमा उहाँले लुम्बिनीको विकासका लागि अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा सरकारले पहल गरिरहेको बताउनुभएको छ । कार्यक्रमका सभापति एवं संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयनमन्त्री हितबहादुर तामाङले बृहत् लुम्बिनीको गुरुयोजना शीघ्र सफल बनाउने बताउँदै अन्तर्राष्ट्रियस्तरको लगानी सम्वलन सञ्चालन गर्ने कुरामा जोड दिनुभयो । लुम्बिनी प्रदेश सरकारका मुख्यमन्त्री जोखबहादुर महलले विश्वकै

बौद्ध धर्मावलम्बीको एक पवित्र ठाउँ, एसियाका ज्योतिकारूमा परिचित विश्वशांतिताका अख्यत गौतमबुद्धको जन्मभूमि लुम्बिनी क्षेत्र हुनु प्रशंसाका लागि दूला गौतमको विषय भएको बताउनुभयो । उहाँले धार्मिक पर्यटनको माध्यमबाट यस क्षेत्रमा मात्रै आयआर्जन बढाउन सकिने धारणा राख्नुभयो । नेपालका लागि भारतीय राजदूत नवीन श्रीवास्तवले बुद्धजन्मस्थल लुम्बिनी बौद्ध धर्मावलम्बीका लागि मात्र नभएर सारा मानवजातिको लागि भएको बताउनुभयो । संयुक्त राष्ट्रसङ्घका स्थायी प्रतिनिधि हाना सिन्नर ह्यान्डीले बुद्धजन्मस्थल लुम्बिनी बुद्धदर्शन फेलाउने उर्वर भूमिको रूपमा रहेको बताउँदै विश्व शांतिको कामना गर्नुभयो । रासस

राजनीतिक प्रवृत्ति खराब भएपनि व्यवस्था खराब छैन: उपसभापति गुरुड

मनहरी । नेपाली कांग्रेसका उपसभापति धनराज गुरुडले राजनीतिक प्रवृत्ति खराब भएपनि व्यवस्था खराब नभएको बताउनुभएको छ । प्रजातान्त्रिक विचार समाज मकवानपुरले विहबार हेट्टीडामा आयोजना गरेको ‘प्रजातान्त्रिक दर्पण २०८१’ विमोचन तथा सम्मान कार्यक्रममा उहाँले नेपाली राजनीतिमा देखिएको खराब प्रवृत्तिलाई निरुत्साहन गर्न सके निराशालाई आशामा बदल्न सकिने धारणा राख्नुभयो ।

उपसभापति गुरुडले भ्रष्टाचारसँग जोडिएका कुनै पनि दलका नेताहरूलाई कानुनी दायरामा ल्याएर कारबाही गर्न कांग्रेस सधैं तयार रहेको बताउनुभयो । “कांग्रेसले भ्रष्टाचारीविरुद्ध आवाज उठाउँदै आएको छ । त्यसका सुरुआत

जनताका समृद्धिका पक्षमा आवाज उठाई प्रजातान्त्रिक विचारलाई संस्थागत गर्दै लैजानुपर्ने बताउनुभयो । समाजका पूर्वकेन्द्रीय अध्यक्ष डा केदारनर सिंह केसीले बौद्धिक व्यक्तित्व रहेको समाजले देशमा संकट छार्नेको बेला उल्लेख्य भूमिका खेल्दै आएको भन्दै त्यसलाई थप सशक्त बनाउँदै लैजानुपर्ने धारणा

गोरखाकी फुज्जो लामाको नाममा छिटो सगरमाथा आरोहणको कीर्तिमान

काठमाण्डु । नेपाली महिला आरोही फुज्जो भङ्गु लामाले १५ घण्टाभन्दा कम समयमै विश्वको सर्वोच्च शिखर सगरमाथा आरोहण गरेर कीर्तिमान कायम गर्नुभएको छ । वसन्त ऋतुको जारी सगरमाथा आरोहणमा गोरखाकी फुज्जोले विहबार बिहान ६:२३ बजे सगरमाथाको चुचुरोमा पुगेर सगरमाथाको सबैभन्दा छिटो महिला आरोहीको कीर्तिमान बनाउनुभएको हो ।

सगरमाथा आधारशिविरस्थित पर्यटन विभागको अस्थायी फिल्ड कार्यालयका प्रमुख खिमलाल गौतमका अनुसार बुधबार दिउँसो ३:५२ मा आधार शिविरबाट आरोहण सुरु गरी विहबार बिहान ६:२३ बजे आरोही फुज्जोले सगरमाथाको चुचुरोमा पाइला टेक्नुभएको थियो । उहाँले १४ घण्टा ३१ मिनेटमा सगरमाथा आरोहण गरी कीर्तिमान कायम गर्नुभएको जनाइएको छ ।

यसअघि सन् २०१८ मा फुज्जोले ३९ घण्टा ६ मिनेटमा सगरमाथाको शिखरमा पुगेर रेकर्ड बनाउनुभएको थियो । पछि सन् २०२१ मा हङ्कङकी स्याङ यिन हङ्गले २५ घण्टा ५० मिनेटमा सगरमाथा आरोहण गरेर बनाएको कस्ततमान फुज्जोले तोड्नुभएको हो । यसअघि दोलखाका पेम्बादोर्जे शेर्पाले आठघण्टा १० मिनेटमा सगरमाथा आरोहण गरेर सबैभन्दा छिटो सगरमाथा आरोहण गर्ने पुरुषको रूपमा गिनिजबुकमा रेकर्ड कायम गर्नुभएको थियो ।

विसं २०४३ मा गोरखाको छेकाम्बर बुर्जी गाउँ (सुम थ्याली) मा सामान्य

परिवारमा जन्मेकी फुज्जोको सानै उमेरदेखि हिमाल आरोहणमा रुचि थियो । अमेरिकाको ‘डेनाली’ हिमाल आरोहण गरेर आरोहण यात्रा प्रारम्भ गरेकी फुज्जोले चोचु, अमाडब्लम, लापुछे, मनास्लुजस्ता हिमाल चढिसक्नु भएको छ । उहाँले फ्रान्सको ‘मोमलड’ हिमाल पनि आरोहण गरिसक्नुभएको छ । सगरमाथा आरोही सङ्घका महासचिव नेपाल पर्वतारोहण सङ्घका सचिव शिवबहादुर सापकोटाका अनुसार आरोही फुज्जोले २४ घण्टा २४ मिनेटमा सगरमाथाको आधारशिविरबाट चुचुरोसम्म र सगरमाथाको चुचुरोबाट आधार शिविरसम्म आरोहण सकेर नयाँ कीर्तिमान बनाउनुभएको छ ।

उहाँले नेपाली चेलीको साहसिक कार्यले संसारभर नेपालको साहसिक पर्यटन प्रवर्द्धमा सन्देश दिनुका साथै विश्वशांति, जलवायु परिवर्तन, पर्यटन प्रवर्द्धमा लामे आरोहीको प्रोत्साहनमा पनि भूमिका खेलेको बताउनुभयो ।

फुज्जोले हिमाल आरोहणका क्रममा दुर्घटनामा परेकालाई हेलिकप्टरमा भुण्डिएर उद्धार गर्ने काम गर्दै आउनुभएको छ । उहाँले सोलुखुम्बुको खुम्बु क्षेत्र र गोरखाको मनास्लु क्षेत्रमा हेलिकप्टरमा भुण्डिएर हिमालको चुचुरा, खोच, ग्ल्यासिएसम्म पुगेर उद्धार कार्य गर्दै आउनुभएको छ । पहिलो नेपाली महिला हेलिकप्टर लामोलाइन उद्धारकर्ता फुज्जो यसअघि नै तेन्जिङ-हिलारी पुरस्कारबाट सम्मानित भइसक्नुभएको छ । रासस

कार्यदलको बैठक निष्कर्षविहीन

टुडे समाचारवाता
काठमाण्डु । सहकारी छानबिन गर्न गठित कार्यदलको बसेको बैठक निष्कर्षविहीन बनेको छ । विहबार सिंहदरवारस्थित कानुन, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयमा बसेको बैठकमा संसदीय छानबिन समितिको कार्यदेशिका बारेमा छलफल भएको नेकपा(एमाले) को संसदीय दलका प्रमुख सचेतक महेश बर्तौलाले जानकारी दिएका छन् ।

प्रमुख प्रतिपक्ष दल नेपाली कांग्रेसले उपप्रधान एवं गृहमन्त्री रवि लामिछानेको नाम किटान गरेर अनुसन्धान गर्नुपर्ने अडानका कारण बैठक निष्कर्षविहीन भएको उनको भनाइ छ । उनका अनुसार उक्त कार्यदलको बैठक शुक्रबार बिहान फेरि बस्ने तय भएको

हो । “बैठक निष्कर्षविहीन भयो”, उहाँले भन्नुभयो, “सहमति जुट्न नसकेपछि निष्कर्षविहीन भएको हो । विहबारको बैठकबाट करिब करिब ट्याके टुक्रो चाही भोलि बिहान ८:३० बजे लगाउने गरी समितिको केही कार्यदेशि विषयमा नजिक पुग्यो ।”

नेपाली कांग्रेसका सहमहामन्त्री जीवन परियारले बैठकमा सरकारपक्षबाट राखिएको मौखिक प्रस्तावमा नाम नराखी छानबिनको दायरा अघि बढाउनसक्ने आशय आफूहरूलाई स्वीकार्यनभएको बताए । “विपक्षी दलले उपप्रधान एवं गृहमन्त्री लामिछाने । छानबिन सम्बन्धित व्यक्तिकै बारेमा छानबिन नगरिकन कांग्रेसले कार्यादलमा सहमति गर्ने अवस्था छैन”, उनले भने, “हामीले स्पष्ट रूपमा

भनेका छौं, यसकाबारे छानबिन समिति बनाउनुपर्छ भनेर उठाएका हौं, जबसम्म त्यहाँ पुग्दैन हामी मान्दैनौं भनेर भनेका छौं । स्पष्ट रूपमा उपप्रधान एवं गृहमन्त्री रवि लामिछाने स्वतः अपचलनमा सहभागी हुनुहुन्छ । विहबारको बैठकमा सरकारपक्षलाई यही कुरा राखेको छु ।”

प्रतिनिधिसभाको बैठक शुक्रबार बिहान ११ बजे बस्ने तय भएको छ । सभाको बैठक अघि कार्यादलले सहमति जुटाउन बैठक बस्ने जनाएको छ । उक्त कार्यादलमा कानुन, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्री पदम गिरी, प्रमुख सचेतक बर्तौला, राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा)का नेता शिशिर खनाल, कांग्रेसका नेता ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की र नेता परियार छन् ।

देशभरका गोरखनाथ मन्दिरमा पूजा, आराधनासहित रोट अर्पण

काठमाण्डु । गुरु गोरखनाथ उत्पति दिवसका अवसरमा विहबार पशुपतिनाथलगायत देशभरका गोरखनाथ मन्दिरमा रोट अर्पण गरिएको छ । रोट गुरु गोरखनाथको प्रिय वस्तु भएकाले उहाँको उत्पति दिवसका अवसरमा रोट अर्पण गर्ने गरिन्छ । गुरु गोरखनाथको पहिलो प्रकटस्थलको सौभाग्य पाएकाले नै नेपाल अक्षुण्ण र स्वतन्त्र रहेको विश्वास गरिन्छ ।

नेपालका शक्तिशाली छिमेकी राष्ट्र पराधीन हुँदासमेत नेपाल सदा नै स्वाधीन रहनुको आध्यात्मिक कारण यही रहेको विश्वास गरिन्छ । प्राचीन कालमा नेपालीले गुरु गोरखनाथ र माता गोरखकालीको पुकार गरेर दूला दूला युद्ध जितेका र विश्वभरि नै वीर गोर्खालीको नामले प्रशंसित भएका उदाहरण पनि इतिहासका पानामा भेटिन्छन् । महायोगी गुरु गोरखनाथ समयको कालखण्डभन्दा माथि, नाथहरूका

महानाथ, देश, काल, स्थानभन्दा धेरै माथिका अद्वितीय महापुरुष हुनुहुन्छ । श्री गुरु गोरख अनादि, अजर अमर मानिनुहुन्छ । गुरु गोरखनाथले ब्रह्माजीलाई समेत सृष्टि गर्न सघाउनुभएको धार्मिक विश्वास छ । गुरु गोरखनाथ सृष्टिभन्दा पनि पहिले विराजमान हुनुहुन्थ्यो भन्ने मान्यता छ । हालसम्म पनि नेपालको मुद्रामा गुरु गोरखनाथको नाम तथा पादुका अंकित भएको पाइन्छ । नेपालीका गर्वका प्रतिमूर्ति महायोगी गुरु गोरखनाथकै कृपा आशीर्वादले नेपाली सेनाले बन्दुक र गोलावारीका बावजुद जय गोरख शब्दसँगै शत्रुलाई खुकुरीले परास्त गर्न सक्षम भए । महायोगी गुरु गोरखनाथ शिव नै हुनुभएकोले शिव गोरक्षको रूपमा आदरका साथ श्रद्धा भक्ति र विश्वासको केन्द्र मानी पूजा आराधना गरिन्छ ।

गोरखनाथ चारै युगमा सशरीर हुनुहुन्छ । अनेक महात्मा योगी राजा आदिलाई समय

समयमा मार्गदर्शन गरेका कुरा हामीले पढ्ने पनि गरेका छौं । यस्ता महायोगीको बारेमा जानु र अरूलाई सुनाउनु सक्नु नै हाम्रो महानता हुनेछ । जय गोरख । जय गुरुदेव । अलख निरञ्जन । गोरखनाथ र रोट गोरखनाथलाई प्रत्येक दिन, हप्ता, महिना र प्रत्येक वर्षको गोरक्ष पूर्णिमा वा वैशाख शुक्ल पूर्णिमाका दिनमा सवालाख रोट अर्पण गरिन्छ । सवा सत् या गुरु गोरखनाथलाई मन पर्ने हुनाले नै सवालाख रोट चढाइन्छ । रोट महाप्रसाद हो । सद्गुरुदेवको चरणकमलमा अर्पित रोट खान पाउनु मानवजीवनको उच्च सौभाग्य मानिन्छ ।

महाप्रसाद रोट ग्रहण गर्नाले हुने शारीरिक, मानसिक र आध्यात्मिक फाइदा वर्णनातीत छन् । ३२ थरी मसला र जडीबुटी मिसाएर बनाइने हुनाले पनि रोटको विशेष महत्त्व हुन्छ । काजु, किसिमिस, लोका, नरिवल, ल्वाङ्ग, सुकुमेल आदि फलादि गुणले युक्त छन् । यी वस्तुलाई विभिन्न

आयुर्वेदिक खुराकामा पनि मिसाइएको पाइन्छ । जडिबुटी लगायतको मिश्रणबाट शुद्ध घ्यूमा तयार हुने रोटको विशेषतालाई शब्दमा भने कैद गर्न सकिन्छ । सेवन गरेर नै यसको महत्त्वलाई आँकन सकिन्छ ।

काठमाण्डौंमा गुरु गोरखनाथको प्रसिद्ध मन्दिर पशुपति परिसरको मृगस्थलीमा रहेको छ । गुरु गोरखनाथलाई हठ योगका प्रवर्तक मानिन्छ । साथै नाथ पन्थको सुरुवात पनि उहाँ बाटै भएको मानिन्छ । यस पन्थबाट अघोर पन्थ जस्ता पन्थ निस्केंका छन् । नाथपन्थी साधु नेपालमा प्रशस्त छन् । काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. ११ थापाथलीस्थित गुरु गोरखनाथ मन्दिर क्षेत्रमा पनि आज पूजा आराधनाका साथै रोट अर्पण पनि गरिएको छ । यसैगरी हौंटीगाउँस्थित गोरखनाथ पीठमा पनि पूजा, आराधनासहित रोट अर्पण गरिएको जनाइएको छ । रासस

जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरणमा साभेदारीको आवश्यकता

काठमाण्डु । जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरणका गतिविधि प्रभावकारी बनाउन विश्वव्यापी रूपमा साभेदारीको आवश्यकता रहेको वक्तव्यले जोड दिनुभएको छ । बुधबारदेखि काठमाण्डौंमा सुरु भएको ‘हिमाल, मानव र जलवायु परिवर्तन: विशेषज्ञहरूको अन्तर्राष्ट्रिय संवाद’को विहबार दोस्रो दिनका सहभागीले सो कुरामा जोड दिनुभएको हो । पर्वतीय कार्ययोजनालाई अगाडि बढाउँदै, विश्वव्यापी सहयोग र क्षेत्रीय साभेदारी विषयक अन्तिम सत्रलाई सम्बोधन गर्दै मुख्य सचिव डा बैकुण्ठ अर्यालले अन्तर्राष्ट्रिय साभेदारी लागि साभेदारी निर्माण गर्न आवश्यक रहेकोमा जोड दिनुभयो । उहाँले शून्य कार्बन उत्सर्जन रणनीतिको प्रभावकारी बनाउन विश्वलाई लागिरहेको जानकारी गराउनुभयो । जलवायु परिवर्तनको असर पर्वतीय क्षेत्रमा मात्रै समिति नभइ विश्वव्यापी समस्या भएको जनाउँदै समाधानका लागि सबैको साभेदारी मुद्दा बन्नुपर्छ भन्नुभयो । रासस

श्री धर्म संस्था
रामस्वरूप साह, रामसागर साह
मिल्ल एरिया, जनकपुर उपमहानगरपालिका-१
मधेश-प्रदेश, नेपाल

पदपूर्ती गर्ने सम्बन्धि सूचना

यस श्री धर्म संस्था (रामस्वरूप साह, रामसागर साह) मिल्ल एरिया जनकपुरधाम-१ मा एक (०१) अमिन आवश्यक भएकोले यो सूचना प्रकाशित मितिले १० दिनभित्र तपसिलमा उल्लेखित शर्तहरू रहेर गरी आवेदन पेश गर्नु हुन सम्बन्धित सबैमा जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । रित नपुगेकोवा म्याद नाघेर आएका दरखास्तहरू माथि कुनै कारवाही गरिने छैन ।

क्र.सं.	विज्ञापन नं.	पद	संख्या	नियुक्ति किसिम
१	१/२०८०/८१	अमिन	०१	करार

योग्यता

- नेपाल सरकारबाट मन्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट अमिन (Survey) उत्तीर्ण हुनु पर्ने छ ।
- उमेरको हकमा दरखास्त मितिसम्म ४५ वर्ष ननाथेको हुन पर्ने छ ।
- नैतिक पतन नदेखिने, फौजदारी अभियोग अदालतबाट कसुरदार नठहरीएको हुनुपर्ने छ ।
- अमिन सम्बन्धि कम्तीमा ३ वर्ष काम गरेको अनुभवीलाई विशेष प्राथीयता दिइनेछ ।
- कम्प्युटरमा Baic Course, MS-Excel, MS-Word र जग्गा सम्बन्धी सफ्टवेयर जानेको हुनुपर्ने छ ।
- सामाजिक संस्थामा लागु हुने ऐन नियम जानकारी भएको व्यक्तिलाई विशेष प्राथमिकता दिइने छ ।
- तलव सेवा सुविधा संस्थाको नियमानुसार उपलब्ध गराउने छ ।

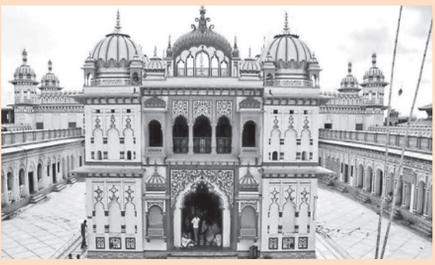
आवेदकले लिनेदस्तावेज पेश गर्नु पर्ने कागजातहरू :

- नेपाली नागरिकता प्रमाण-पत्रको प्रतिलिपि थान-१
- शैक्षिक योग्यताको प्रमाण-पत्र १/१ प्रति
- चारीत्रिक प्रमाण-पत्रको प्रतिलिपि थान-१
- अनुभव प्रमाण-पत्रको छायाँप्रति थान-१
- तीन प्रति पासपोर्ट साइजको फोटो-३

नोट :- परीक्षा प्रणाली Short list भए पछि उमेदवारहरूलाई जानकारी गराउने छ ।

सचिव

प्राचिन ऐतिहासीक श्री हनुमानगढी हनुमान मन्दिर

अन्वय गरेको पापबाट जनकपुरधाममा मुक्ति पाउन सकिन्छ ।
जनकपुरधाममा गरेको पापबाट मुक्ति पाउने स्थान अन्वय छैन ॥

सम्पादकीय

सकारात्मक प्रयास

वीरगञ्जमा जीर्ण रहेको कृषि औजार केन्द्रलाई राष्ट्रिय आविष्कार केन्द्रले मर्मत संभार गरी उत्पादन गर्ने अवस्थामा पुर्‍याएको छ । नेपालमा किसानले कृषि मजदुरबाट नै काम लिइरहेको बेला स्थापित कृषि औजार कारखानाको आज अत्यधिक आवश्यकता छ । मानवबाट नै हुने कृषिकर्ममा मेसिनको प्रयोग कम हुँदा सरकारी स्वामित्वको कृषि औजार कारखाना घाटामा गएर बन्द भएको थियो । अहिले कृषिकर्मका लागि मजदुर पाइदैन । खेत बाँध्नो हुन थालेको छ । खेतिहर मजदुरको चरम अभाव रहेको कारण किसानहरू मेसिन, औजारमा आश्रित हुन थालेका छन् । हरेक वर्ष भारतबाट कृषियन्त्र र औजारहरूको आयात थपिँदैछ । भारतबाट आयात गरिने औजारमा सरकारले केही सहूलियत पनि दिएको छ । धान रोप्ने, गोडमेल गर्ने, काटेर दाईं गर्ने लगायतको काममा मेसिनको प्रयोग भइरहेको छ । गहुँ लगायत अन्य बालीहरू भित्र्याउन पनि मेसिनको प्रयोग भइरहेको छ । कृषिमा प्रयोग हुने सबै उपकरणहरू भारत लगायत अन्य मुलुकहरूबाट आयात गरिन्छ । तर वीरगञ्जमा रहेको टूलो कृषि औजार कारखाना बन्द भएर जीर्ण भइसकेको थियो । कृषि औजार बनाउन सरकार अहिले पनि उदासीन नै छ । राष्ट्रिय आविष्कार केन्द्रले जीर्ण भइसकेको कृषि औजार केन्द्रलाई पुनःजीवन दिएको छ । औजार बनाउने अवस्थामा कारखानालाई ल्याइ सकिएको छ । धेरै काम पर्ने साना औजारहरूको निर्माण गर्न थालेको राष्ट्रिय आविष्कार केन्द्रले आवश्यकता अनुसारको उपकरणहरू निर्माणमा अब ध्यान दिनुपर्नेछ । धान, गहुँ लगायतका बाली चूट्ने मेसिनहरू बनाउनु पर्छ । आविष्कार केन्द्रले उत्पादन गर्ने औजारहरू भारतीय औजारहरू भन्दा सक्भर उत्तम र किफायती होस् । किसानहरूलाई भारतीय औजारहरू खरिद गर्न भन्दा स्वदेशी औजार खरिद गर्न सहज होस् । कृषि उत्पादन बढाउन उन्नत बीउबिजन र आधुनिक औजार पनि चाहिन्छ । कृषि उपकरणको टूलो बजार रहेको नेपालमा उत्पादन गर्ने कम्पनी छैन । राष्ट्रिय आविष्कार केन्द्रले गरेको प्रयास सकारात्मक छ । त्यसमा सरकारले अनुदान र लगानी अत्यधिक बढाउनु पर्छ । नेपालले कृषि उत्पादन तत्कालै निर्यात गर्न नसके पनि आत्मनिर्भर हुन सक्ने प्रचुर संभावना छ । कृषिमा सिँचाई, मल, बीउ र यन्त्रको व्यवस्था भए नेपालले केही वर्षमै कृषि उत्पादन निर्यात गर्न सक्छ । केही दशक पूर्व सम्म नेपालमा धान चामल निर्यात कम्पनी नै थियो । तर अहिले हरेक अन्न आयात गर्नु परिरहेको छ । टूलो उद्योगहरू पनि आवश्यक छ । तर नेपालमा रोजगारीका लागि कृषि सबै भन्दा उत्तम क्षेत्र हो ।

प्रफुल्ल घिमिरे

मिथिला नगरी जनकपुर धाम हनुमान गढिमा अवस्थित श्री हनुमानजिको मन्दिरलाई प्राचीन ऐतिहासिक, पुरातात्त्विक महत्व ओगटेको मन्दिर मानिने गरिएको छ । मिथिला भूमी जनकपुर धाममा रामजानकीजिको दर्शन गर्नु भन्दा पूर्व भक्तजनहरू यहाँको हनुमानजिलाई दर्शन गर्ने गर्दछन् । भगवान श्रीरामका प्रिय भक्तको हनुमान गढिमा दर्शन गरेर भगवान श्रीरामजानकीजिको पूजा आराधना गर्दा राम प्रिया जानकीजी यथासिद्ध प्रशन्न भएर भक्तजनलाई मनोकामिष्ठ फल प्रदान गर्दछिन् भन्ने धार्मिक मान्यता रहिराएको छ । श्रीराम आफ्नी प्राण प्रिया सीताको प्रकाट्य बैकुण्ठ धाम रथि मिथिला भूमिमा सदाजसो रहि रहने भएकाले हनुमानजि पनि यहाँका हनुमान गढिमा सदा विराजमान रहने गर्दछन् । मिथिला पुरिका भक्तजनमा सदा कृपा वर्षा गरि रहने यिनी थोरै भक्ति भावले प्रशन्न हुने गर्दछन् । भक्त विधिपूर्वक, व्रत, उपनामा गरी तथा हनुमान आराधना गरे गराएमा त भक्तजनको सारा सक्कट तट क्षणमा नै हर्दछन् भन्ने धार्मिक मान्यता रहेको छ ।

जनश्रुतिका अनुसार माता सीता आफ्ना ईष्ट देवि श्रीगिरिजाको दर्शन गर्न दिनुहुँ गिरिजा स्थान जाने गरेको हुँदा उनको दर्शन गर्न र उनले हिड्ने मार्गको रक्षाकालागी गिरिजा पथको पश्चिम छेउमा दक्षिण तर्फ फर्केर सदा विराजमान रहने गर्दछन् भनेर हनुमान नगरका बुढा पाकाहरू सुनाउने गर्दछन् ।

प्राचीन मिथिलाको राजधानी रहेको मिथिला पुरी नेपालको मधेश प्रदेश राज्यको राजधानी बन्न पुगेको जनकपुर धाममा १८ औं शताब्दीमा पुनःप्रतिष्ठापित भएको यो एक प्रसिद्ध मन्दिर हो । व्यापक रूपमा अतिक्रमणको शिकारमा धराशायी हुँदै गइरहेको जनकपुर धाममा अवस्थित यो मन्दिर बढो कठिनाइका साथ हाल सम्म आफ्नो अस्तित्व जोगाउँदै बाँचन सफल रहेको छ । जनकपुर धामका महत्त्वपूर्ण प्रख्यात प्राचीन मठ मन्दिर हरूमा यो मन्दिर पनि पर्दछ ।

जनकपुर धामलाई जनकको राजधानी, मिथिलाको राजधानी, मिथिला नगरी, सीता नगरी, मिथिला पुरी, बैकुण्ठ धाम, शक्ति पिठ, तान्त्रिक साधना स्थल, तपोभूमी लगायत अन्य कतिपय नाउँले सम्बोधन गर्ने गरिन्छ । हुन त केहि समय पूर्व सम्म तलाउ नै तलाउको शहर, मठ-मठ, मन्दिर मन्दिरको शहरको नाउँबाट पनि सम्बोधन हुन थालेको थियो । खेर जे जसो नाउँले सम्बोधन भएता पनि यस पवित्र रमणीय, मनमोहक, आनन्द दायक पवित्र स्वच्छ भूमिमा सदाजसो रमाइ रहने भगवान श्रीरामसीताजिका प्रिय भक्त हनुमानजि पनि भगवानका सेवामा तथा बैकुण्ठ धामको पाषाणार्थि मिथिला पुरीको यस हनुमान गढिमा सदा विराजमान रहने गर्दछन् । यिनको पनि प्रिय स्थान मिथिला पुरी नै बन्न पुगेको कथाहरू गाउलेखबाट सुन्न पाइन्छ ।

अयोध्यामा हनुमान गढी रहे भै मिथिलामा पनि यो हनुमान गढी रहेको छ । श्री हनुमान गढी जानकी मन्दिरबाट लगभग तीन चार किलोमीटर दक्षिण तर्फ गिरिजा मार्गको पश्चिम तर्फ अवस्थित रहेको छ । जनकपुरधाम उपमहानगर पालिका वाड न.१२ हनुमान नगर गाउँमा श्री हनुमानगढीमा अवस्थित हनुमानजिको मन्दिर पौराणिक, पुरातात्त्विक, धार्मिक, सांस्कृतिक महत्त्व ओगटेको सनातन धर्मावलम्बीहरूको धार्मिक आस्था र विस्वासको पवित्र तिर्थ स्थल हो । यो मन्दिरको पुनः प्रतिष्ठापित सिद्ध महात्मा प्रीतम दासले गरेका हुन् । यस मन्दिरका सन्दर्भमा विभिन्न रोचक कथाहरू सुन्न पाइन्छ ।

परा पुर्वकालमा यो क्षेत्र बन्न जङ्गलले ढाकिएको थियो । हिंसक पशुहरूको वास स्थल थिए उक्त समय रामानन्दी समुदायका सिद्ध महात्मा प्रीतम दास गोरखपुर गुरिया रामपुर मठमा भगवानका ध्यान पुजा पाठमा लिन रहने गर्थे । एक दिन उनी आफ्नो गुरियाका रामपुर मठबाट तिर्थाटनकालागी प्रस्थान गरे । तिर्थाटनका क्रममा गंगाजिमा स्नान गर्दा उनले गंगा नदिमा हनुमानजिलाई स्पर्श गर्न पुगे । उनले सो समयमा त्यति ध्यान दिएन । स्नान गरेर गंगाजि कै तटमा धुनी जगाएर बसेका यिन पुजा पाठ ध्यानमा लिन रहेका बेला हनुमानजिले उनलाई दर्शन दिएर भने तिमिले जहाँ स्नान गरेका थियौ त्यसै स्थानमा भने स्वरूप छ । मलाई गंगाजिबाट उठाएर मिथिला पुरिमा लगेर प्रतिष्ठापित गरा नभन्दै उनले स्नान गरेका ठाउँमा गएर दुबल्की लगाएर हेर्दा विशाल आदम कदका मुर्ति फेला पारे । निकालेर हेर्दा हनुमानजिको नै स्वरूप रहेछ । उक्त हनुमानजिलाई सार्थे लिएर तिर्थाटन गर्दै मिथिला नगरी जनकपुर धाम प्रस्थान गरे । आउँदा आउँदै हनुमान गढीमा पुग्दा रात छिपिसकेको थियो । उनी अति नै थकित अवस्थामा पुगे । उनले आफूलाई थाकेर अचानक गलेको मधुशुस गरे । अगाडि हिड्ने अँट गर्न

सकेना कहिल्यै यस्तो महसुस नभएका महात्मा आश्चर्य चकित हुन पुगे । भगवानको कृपा ! भन्दै हनुमान गढिमा विश्राम लिन पुगे । आँखा भ्रमकक के परेका थिए पुनः उनलाई साक्षात हनुमानजिले दर्शन दिएर अनि भने मलाई यसै स्थानमा प्रतिष्ठापित गरेर पुजा पाठ गरा ध्यान गरा चारै लोकका पुजनिय बन्दनिय मुक्ति दायिनी पवित्र तिर्थस्थलमा छौ । तिमि यस भुलीकमा रहनुभल सम्म माता जानकीजि नित्य गिरिजा स्थान जाने क्रममा तिमि दर्शन गर्न पाउने छौ । म सदा यस मार्गमा माता सिताको दर्शन गर्छु र मार्गको सुरक्षा गर्ने छु । मलाई भक्तिभावले दर्शन गर्ने भक्त जनहरूको मनोकामना सिद्ध हुने भन्दै अन्तर्ध्यान भएर हनुमानजिको उक्त भनाई अनुसार नै रामानन्दी समुदायका सिद्ध सन्यासी प्रीतम दासले हनुमान गढिमा मठ बनाएर यसै आश्रममा भगवानका ध्यानमा लिन भएर भनिन्छ जनकपुर धाममा पहिला आउने सिद्ध महात्माहरूमा चतुर्थी गिरि र सुर किशोर दास पछि प्रीतम दास, रघुनाथ (ओलिया), राम गिरि लगायत आदिलाई मान्ने गरिएको छ ।

चतुर्थी गिरिले श्री राम मन्दिरको, सुर किशोर दासले श्री जानकी मन्दिरको र प्रीतम दासले हनुमान गढिमा हनुमान मन्दिरको तथा अन्य महात्माहरूले उसै समयमा प्रथिमा प्रतिष्ठापित गरि पुजा अर्चना प्रारम्भ गरेको भनिन्छ ।

तर यस प्राचीन हनुमान मन्दिर स्थापनाको सन्दर्भमा

अन्य किंवदन्तिहरू पनि सुन्न पाइन्छ । अन्य कथाहरू बाबा तथा गाउलेहरू बढी रोचक ढंगले सुनाउने गर्दछन् । हनुमान गढिमा रहने गरेका बाबा राजु दासले साक्षात हनुमानजिको दर्शन पाएको कुरा सुनाउँछन् । उनले भने अनुसार - हनुमानजि यस गढिमा प्रायः घुमिरहेका हुन्छन् । बेलाबखतमा आफ्ना प्रिय भक्तहरूलाई साक्षात दर्शन पनि दिने गर्छन् । आफूले दर्शन पाएको सन्दर्भमा उनी भन्दछन् - म प्रायः जसो हनुमान गढि मन्दिरको पश्चिम तर्फ साधु सन्त रहने भवनको वरपडामा सुत्ने गर्दछु । एकदिनको कुरा हो । म रात्रिको प्रसाद ग्रहण गरेर वरपडामा सुतेको थिएँ । मलाई निद्रा लागिरहेको थिएँ । रात छिपिसकेको थियो । मन्दिरको वरिपरि घुमिरहेका एकजनालाई देखे । हिडदा उसको खुट्टामा रहेका घुँघरबाट ध्वनिभन्दा निस्किरहेका थिए । केहिबेर पछि मेरा समीपमा पुगे । म केहि नबोलेर हेरिँदै । उनले मेरो टाउकोमा हाथ राखेर सुम सुमाए । केही समय पश्चात् नै अन्तरध्यान भएर बाबा राजु दास आनन्दित मुद्रामा भन्छन् - भगवानले कृपा गरेर मलाई बाल स्वरूपमा दर्शन दिए ।

हनुमान गढिको सन्दर्भमा यी बाबा राजु दासले अर्को रोचक कथा पनि सुनाए ।

त्रेता युग कै समयमा यस हनुमान गढिसँग हनुमानजिको गहिरो सम्बन्ध रहेको छ । भगवान श्रीराम आफ्नी प्राणप्रिया माता सीतालाई लिएर चौध वर्षको कठोर बनवास बन्द भोमपुरको अनेकौं विघ्नबाधासहित गएर गिरे । अयोध्या फर्के पश्चात् राजा सिरध्वज जनकले आफ्ना छोरी ज्वाइँहरूलाई मिथिला पुरी आउन सवाँद पठाएका थिए । अयोध्यामा कोहिदिनका बासइ पछि भगवान राम आफ्ना परिवारका साथ आफ्ना प्रिय भक्त हनुमानजि पनि उनको साथ मिथिला नगरिमा आए । राजा जनकले आफ्ना दर्वारका विभिन्न ठाउँमा अवस्थित महलहरूमा आएका सबैको बासको ब्यबस्था मिलाए । तर हनुमानजिलाई राजा जनकको कटहरको बगैँचा रहेको स्थान हनुमान गढिमा गरिएको थियो । अहिले पनि कटहरका गाछिहरू प्रशस्त मात्रामा रहेको छ ।

गाउले देबचन यादव र राम चन्द्र मडलले सुनाए अनुसार - श्री जानकीजिलाई निमको रूख मुनि फुसको कुटिमा प्रतिष्ठापित गरि महात्मा सुर किशोर दासले पुत्री

भावले पुजा पाठ सेवा सत्कार गर्दथे । समय बिट्दै जाँदा यहाँको महिमा चरितर्फ फैलिन पुग्यो । संतान विहिन अवस्थामा रहेको टिकमगढका महाराजा प्रताप सिंहकी पत्नी महारानी वृषभान कुँवरीको समीप पनि जनकपुर धाम मिथिला नगरिमा अन्वस्थित श्री जानकीजिको महिमा पुग्यो । एक दिन जानकीजिको दर्शन गर्न आउँदा टिकमगढका महाराजा वृषभान कुँवरिले श्री जानकी मातसँग मागेको संतान प्रापिका मनोकामिष्ठ फल प्राप्त गर्न पुगिमा संतान प्रापिका इच्छा पूर्ण भएकाले भाकल गरे अनुसार उनले श्रीजानकीजिको विशाल मन्दिर निर्माण गर्ने लगाइमा मन्दिर निर्माण पश्चात् हनुमानजिको मुर्ति प्रतिष्ठापित गर्न भारतबाट मगाउन लगाइयो । मुर्ति बोकेर भारतबाट आइरहेको बयल गाडा जनकपुर धामको हनुमान गढी आइपुग्दा आफ्ना आफ आश्चर्यजनक ढाँबाट भौँचिन पुग्यो । भौँचिए पछि हनुमानजिलाई कयौँ प्रयत्न गर्दा पनि उठाउन सकििएन । धेरै प्रयासका बाबजुद पनि हनुमानजिको पाषण स्वरूपका प्रतिम उठाउन नसक्दा सबैले हरेस खाए । कयौँ दिनको प्रयत्नमा पनि उठाउन नसके पछि हनुमानजिले सपनामा दर्शन दिएर भने - "यस मार्गबाट प्रत्येक दिन माता किशोरीजि "बाग तडगा"एवं "गिरिजा स्थान" जाने भएकोले वहाँको दर्शन गर्न तथा यस गिरिजा पथको रक्षाथ यसै मार्गमा यसै ठाउँमा मलाई

स्थापित गरि पुजा पाठ गर्नु " । भगवान हनुमानजिको निर्देशानुसर नै उनलाई यहाँ विराजमान गराएर पुजा पाठ प्रारम्भ भएको भन्ने लोक मान्यता रहिराएको छ । यी कथाहरू जे जसो रहेता पनि धार्मिक आस्थाको रूपमा यो स्थल सनातन धर्मावलम्बीहरूकोलागि पुजनिय बनदणिय रहेको छ । १८३८ मा हनुमानजिको भोग राग, पुजा पाठ, साधु सन्त सेवा सत्कार, चाड पर्व धर्म संस्कृतिको सदा व्रत सञ्चालन हेतु बराह कुटिका कुश मुर्ति मौजा महाराजा गिर्वाण विक्रम शाहले १८६७ सुदि ५ भाद्रको शाही आदेशबाट दिएको भन्ने कुरा विभिन्न किताबहरूमा उल्लेख भए अनुसार यस मन्दिरले प्राचीन, पुरातात्त्विक, ऐतिहासिक, धार्मिक एवं सांस्कृतिक महत्त्व ओगटेको छ ।

शिपर शैलीमा निर्माण गरिएको यस मन्दिरको पश्चिम तर्फको गर्भ गृह कोठामा पुर्व तर्फ फर्केर रहेका श्रीराम जानकी मुर्ति रहेका छन् । अर्को गर्भ गृह कोठा दक्षिण मुख फर्केर रहेको छ । उक्त कोठामा हनुमानजि दक्षिण मुख गरेर भक्तिभावले विराजमान रहेका छन् । दक्षिण तर्फ महावीरजिका पाँच वटा ध्वजा रहेका छन् । यस मध्येका एउटा ध्वजा वर्ष भरी हरियो नै रहने गरेको साक्षत देव सन्निध्य प्रत्येक वर्ष आश्विन दुर्गा नवमिका दिन ध्वजा फेर्ने गरिन्छ । यी गर्भ गृह कोठामा पुर्व जगमोहन छ । भक्तजनहरू यहाँबाट दर्शन गर्ने गर्छन् । पुर्व तर्फ टूलो द्वार रहेको छ । मन्दिरलाई चारैतिरबाट घेरालेले धेरैको छ । मन्दिरको पश्चिम तर्फ साधु सन्त बस्ने भवन रहेका छन् । यस मन्दिरकै अन्तर्गत रहेका पश्चिम तर्फ रहेका जगाहरू बिस्तारै मानिसहरूको बस्ती बस्न थाले । बस्ती गाउँमा स्थापना भयो । हनुमानजिको गढीमा बस्न पुगेको गाउलाई हनुमान नगर भनिन थालियो । गाउँको पुर्व तर्फ अवस्थित हुन पुगेको हनुमान मन्दिरको पुर्व तर्फ गिरिजा पथ छ । गिरिजा पथको पुर्व एउटा ठूलो विशाल बगैँचा थियो । उक्त बगैँचामा विभिन्न प्रकारक फलफूलका बोट बिरुवा लगायत अन्य प्रजातिका टुलटुला बोट बिरुवाहरू थिए । अहिले बोट बिरुवाहरूलाई नष्ट गरिएको छ । दुई चारवटा मात्र बोट बिरुवाहरू मात्र रहेका छन् । जबकि यस हनुमान गढीमा मिथिला क्षेत्रको महाकुम्भ भै मानिने

स्थापित गरि पुजा पाठ गर्नु " । भगवान हनुमानजिको निर्देशानुसर नै उनलाई यहाँ विराजमान गराएर पुजा पाठ प्रारम्भ भएको भन्ने लोक मान्यता रहिराएको छ । यी कथाहरू जे जसो रहेता पनि धार्मिक आस्थाको रूपमा यो स्थल सनातन धर्मावलम्बीहरूकोलागि पुजनिय बनदणिय रहेको छ । १८३८ मा हनुमानजिको भोग राग, पुजा पाठ, साधु सन्त सेवा सत्कार, चाड पर्व धर्म संस्कृतिको सदा व्रत सञ्चालन हेतु बराह कुटिका कुश मुर्ति मौजा महाराजा गिर्वाण विक्रम शाहले १८६७ सुदि ५ भाद्रको शाही आदेशबाट दिएको भन्ने कुरा विभिन्न किताबहरूमा उल्लेख भए अनुसार यस मन्दिरले प्राचीन, पुरातात्त्विक, ऐतिहासिक, धार्मिक एवं सांस्कृतिक महत्त्व ओगटेको छ ।

शिपर शैलीमा निर्माण गरिएको यस मन्दिरको पश्चिम तर्फको गर्भ गृह कोठामा पुर्व तर्फ फर्केर रहेका श्रीराम जानकी मुर्ति रहेका छन् । अर्को गर्भ गृह कोठा दक्षिण मुख फर्केर रहेको छ । उक्त कोठामा हनुमानजि दक्षिण मुख गरेर भक्तिभावले विराजमान रहेका छन् । दक्षिण तर्फ महावीरजिका पाँच वटा ध्वजा रहेका छन् । यस मध्येका एउटा ध्वजा वर्ष भरी हरियो नै रहने गरेको साक्षत देव सन्निध्य प्रत्येक वर्ष आश्विन दुर्गा नवमिका दिन ध्वजा फेर्ने गरिन्छ ।

यी गर्भ गृह कोठामा पुर्व जगमोहन छ । भक्तजनहरू यहाँबाट दर्शन गर्ने गर्छन् । पुर्व तर्फ टूलो द्वार रहेको छ । मन्दिरलाई चारैतिरबाट घेरालेले धेरैको छ । मन्दिरको पश्चिम तर्फ साधु सन्त बस्ने भवन रहेका छन् । यस मन्दिरकै अन्तर्गत रहेका पश्चिम तर्फ रहेका जगाहरू बिस्तारै मानिसहरूको बस्ती बस्न थाले । बस्ती गाउँमा स्थापना भयो । हनुमानजिको गढीमा बस्न पुगेको गाउलाई हनुमान नगर भनिन थालियो । गाउँको पुर्व तर्फ अवस्थित हुन पुगेको हनुमान मन्दिरको पुर्व तर्फ गिरिजा पथ छ । गिरिजा पथको पुर्व एउटा ठूलो विशाल बगैँचा थियो । उक्त बगैँचामा विभिन्न प्रकारक फलफूलका बोट बिरुवा लगायत अन्य प्रजातिका टुलटुला बोट बिरुवाहरू थिए । अहिले बोट बिरुवाहरूलाई नष्ट गरिएको छ । दुई चारवटा मात्र बोट बिरुवाहरू मात्र रहेका छन् । जबकि यस हनुमान गढीमा मिथिला क्षेत्रको महाकुम्भ भै मानिने

मिथिला मध्यमा परिक्रमाको यो पहिलो पडाव (विश्राम स्थल) हो । मिथिला बिहारको डोला १५ दिने मध्यमा परिक्रमालाई मिथिला बिहारी नगर पालिकाको कचुरिबाट प्रस्थान गर्दा पहिलो विश्राम जनकपुर धाम उप महानगर वाड न.१२ मा अवस्थित यसै हनुमान गढी हनुमान नगरमा हुने गर्दछ । केही समय पुर्व सम्म हनुमान गढिमा विशाल बन बगैँचाहरू थिए । हनुमान मन्दिरको वरिपरि पनि फुल फुलवारि, बन बगैँचाहरू रहेका थिए । उक्त बगैँचाहरू नानाधरीका फलफूलका तथा अन्य प्रजातिका टुलटुला बोट बिरुवाले भरिएका थिए । यै बोट बिरुवा, वृक्षका मुनि परिक्रमा गर्ने भक्त जनहरू विश्राम गर्दथे । भोलिपल्ट फागुन पर्वका दिन स्नान ध्यान गरेर हनुमान गढिमा अवस्थित हनुमानजिको दर्शन गरि आशीर्वाद प्राप्त गरेर कल्याणेश्वर महादेवको दर्शनार्थ प्रस्थान गर्दछन् । परापूर्व काल देखि मिथिला क्षेत्रको मध्यमा परिक्रमाको पहिलो विश्राम स्थलको रूपमा रहेको धार्मिक सांस्कृतिक धरोहरलाई जानी नजानी क्रमशः नष्ट गर्ने दिशामा सबै उन्मुख भएका छन् । सनातन धर्मावलम्बीहरूको अमुल्य सम्पदा यस धरोहरलाई अतिक्रमणको लपेटाले व्यापक रूपमा जिवड सकेको छ ।

राज गुठीमा गाभिएको यस मन्दिरको सञ्चालन व्यवस्थापन रूख देखे गुठी संस्थान ले नै गर्दछ । मन्दिरको पुजा पाठ, रेखदेख, साधुसन्तको स्वागत सत्कार आदिमा लाग्ने खर्चका लागी भएका जग्गा मध्येबाट गुठी तैनाथी जग्गा भनेर २९-१-१४-० कायम गरेको छ ।

जबकि तैनाथी जग्गाको सन्दर्भमा गुठी संस्थान एन २०३३ को दफा १(ग) ले " कसैको नाममा दर्ता नभएको समुर्ण अधिकार गुठी संस्थानमा रहेको जग्गा सम्भन्ध पर्दछ । भनेर उल्लेख गरेको अवस्थामा समेत यी जग्गाहरू पुर्ण रूपमा अतिक्रमणमा परेका छन् ।

कोहि कसैको हक नभएको धार्मिक आस्था विस्वाससँग जोडिएका देवस्थल, बाग, बगैँचा, पोखरी, पाटी, पीचा रहेको क्षेत्रका जग्गालाई समेत अतिक्रमण गर्न बाँकी राखेका छैनन् ।

गुठीको नाउमा दर्ता रहेको जग्गाबाट ४-८-१७-३ जग्गा तत्कालीन शिक्षा परियोजनालाई दिएको थियो । जसमा जिल्ला कार्यालयको भवन पनि थियो । सीधयता आए पश्चात् यो भवन मधेश प्रदेश को सभा भवन बनेको छ । मधेश प्रदेश सभा भवनको पश्चिम उत्तर तर्फ बाँकी रहेको पन्ड्र दिनेमध्यमा परिक्रमा विश्राम स्थललाई अतिक्रमण गरेर मधेश प्रदेशले कवर्ड हल बनाएको छ ।

एकातिर परापूर्व काल देखि चलि आएको चाड पर्व, जात्रा, मेला हाट धार्मिक सांस्कृतिकलाई असर गर्न सक्ने जग्गा जमिन दिइनु वा अतिक्रमणमा पर्नु भनेको कालान्तरमा ती धार्मिक मुल्य मान्यताहरूलाई क्रमबद्ध रूपमा सिध्दाउन तर्फ लाग्नु हो । विकासका नाउँमा परापूर्व काल देखी रहिराएको धार्मिक सांस्कृतिक महत्त्वका पन्ड्र दिने मध्यमा परिक्रमाको विश्राम स्थल यसरी दिन प्रतिदिन क्रमबद्ध रूपमा सार्थुँरिदै लैजानु भनेको धार्मिक आस्थासँग खेलवाड हुनु हो । सनातन धर्म प्रति माथिको प्रहार हो । पौराणिक हनुमान गढिको धार्मिक मूल्य मान्यताहरूलाई सिध्दाउन उद्वत रहेका कारण पश्च तथा गुठी संस्थानका अदुर्दर्शिता नितिका कारण अतिक्रमण गर्नेहरूको सुची लामो रहेको छ । यस हनुमान मन्दिर मठ गुठीका अन्तर्गत रहेका जग्गाहरू मध्येका अतिक्रमण परेका यी वाड न.१२ सित न.१३९६-०२ कि.न.५९ को १-१६-१७-१३ मध्ये ०-८-५-१;

ए ए सित न.१३९६-०२ कि.न.१८ को १-१६-६-३ पुर्; ए ए सित न.१३९६-०२ कि.न.६५ को १-११-१३ मध्ये ०-१-८-८;

ए ए १३९६-०१ कि.न.२९ को ०३१९-० मध्ये ०-२-१४; ए ए सित.न.१३९६-१ कि.न.३१को २-७-११ मध्ये ०-२-५-२-२;

ए ए सित.न.१३९६-०५ कि.न.२८ को ०-९-९-२; ए ए सित.न.१३९६-०५ कि.न.१०७ को ०-१२-१६-३; ए ए सित.न.१३९६-०१० कि.न.९२९ को ०-१३-१९-३;

ए ए सित.न.१३९६-०५ कि.न.८४ को ०-२-६;

ए ए सित.न.१३९६-०२ कि.न.१९ को ०-४-१८-३ पुर् जग्गा ४-९-७-२ जग्गाहरूको अतिक्रमण सन्दर्भमा वृहतर जनकपुर क्षेत्र विकास परिषदको उच्चस्तरीय आयोगले प्रस्तुत गरेको प्रतिवेदनलाई मन्त्री परिषदले स्वीकृत प्रदान गरे त तत निकायले अतिक्रमण मुक्त गराउन निर्णय गरि सरकारले निर्देशन दिसकेको अवस्था हुँदा हुँदै पनि सरोकारवालाहरू मौन बस्नुपर्ने बाध्यताले सारालाई अचमिमत तुल्याएको छ । हुन त यस मन्दिरको आन्वै रितिथिती व्यवस्थापन रहेको थियो बराह कुटि मौजाको कुश बिर्ता समेत गिर्वाण विक्रम शाहको पालामा पाएको थियो । यस मन्दिरको आन्वै प्रशस्त जग्गा जमिन फुलवारि बन बगैँचा पोखरीहरू थिए । गुठी संस्थान अन्तर्गत गरा गुठीमा गाभिए पछि गाउले एवं संबन्धित निकायको उपेक्षाको कारण धार्मिक सांस्कृतिक अमुल्य सम्पदा नष्ट हुने अवस्थाबाट गुर्जिरहेको छ । यसको संरक्षण सम्बर्द्धन तर्फ धर्मका नाउँमा खुलेका संघ संस्था, धार्मिक आस्था भएका तथा सरोकारवाला सम्बन्धित निकायले निकायले ध्यान पुर्णार् धार्मिक पर्यटक्य केन्द्रको रूपमा स्थापित गर्न अल्पकालीन, दीर्घकालीन योजनाको तर्जुमा गर्न सकेमा मात्र यस पौराणिक धार्मिक धरोहरको अस्तित्व जोगिने थियो कि ? अस्तु:

साकेला संस्कृतिमा तरङ्गीत हुँदै किराँत राई

गणेशकुमार राई

'साकेला उभौली-२०८१/यलेदोड-५०८४ को शुभकामना छ ।' वैशाखे पूर्णिमा तिथि भित्रिदै गर्दा सामाजिक सञ्जालहरूमा यही शब्दले ढाकेको छ । काँधमा ढोल भिरेर हातको गजोले दार्थीतर्फको तालमा ठोक्दा आउने आवाजलाई दुडु दुडु सुनिन्छ । त्यतिखेरै दार्थीतर्फको गजोले ठोक्दा सुनिन्छ-दुडु टुडु टुडु । दुवैतर्फ एकसाथ ताल मिलाएर सुनिन्छ-दुडु दुडु दुडु । प्रायःगरी यो ढोलचालि पुरुषको काँधमा हुन्छ । उता उरते गरी बच्च, झ्याप्टा । दार्थी र दार्थी औलाले डोरीगाँटे हत्केलाको खोप्ल्यामा अझ्याएर झ्याप्टा बजाइन्छ । आवाज दिन्छ- झ्याम झ्याम झ्याम । बजाउनेचाहिँ महिलाको कोमल हत्केलामा हुन्छ । पुरुषको हातमा उमेग्री

बच्च । फेटा गुथेका सिलिमाझ्या (पुरुष) र फेटा गुथेका सिलिमाझ्या (महिला) हुन्छन् । हातमा झ्याप्टासहित उनै पुरुष र महिलाले गोलकार मानव सौलोलालाई संस्कृतिमय सिलि नाच्ने नेतृत्व गर्छन् । सलभगीहरू पुरुषहरू एक हातमा चोरीको पुच्छर र अर्को हातमा सिकिरी (छिलिँत्र) लिएर पीकृत्वद गोलकारलाई पछ याइरहेका हुन्छ । महिला पडिँक दुवै हातमा सेउली लिएर हल्लाइरहेका हुन्छन् । गोलकारको मध्य भागमा ढुंगाको साकेला थान हुन्छ । त्यहाँ धामी, बिजुवाले विधिवत प्रकृतिको पूजा गरी सेउली गाडेको हुन्छ । धरती, आकाश, हावा, पानी, सिमेभूमे, खोलानाला, सिकारीवेखारीको विधिवत् पुकारेर बल माग्दछ । गोलबद्ध सबैको मुखारबिन्दबाट एकसाथ स्वरहरू गुन्जिएको सुनिन्छ-

सिकौली सेउली सेलेने

नाचीमा जाऊँ सेलेने

सैलैला हो सैलैला

सै ढोले सै अकौँ ढोले खोइ ...

बाजाको तालसँगै सबैको गोडाको चाल एउटै हुन्छ । सबैको हातको चाल एउटै हुन्छ । सबैको आवाज एकैसाथ सुनिन्छ । उभौली (वैशाखे पूर्णिमा) र उधौली (मङ्सिर पूर्णिमा) तिथि विशेषगरी प्रकृतिको पूजा र पुर्खाको मानमनितो गर्ने अवसर हो

यो । सामूहिक पूजाआजा गरेपछि खुसियाली मनाउन सांस्कृतिक बाजागाजा बजाएर त्यसको तालमा नाच्ने गरिन्छ । महिना निदसम्म सामूहिक जमघटसहित नाचिन्छ । नाचलाई सिली (नाच)लाई साकेला सिली भनिन्छ । सिलिमाझ्या (सिलिहोपा), सिलिमाझ्या (सिलिहोपा) मात्र होइन, पडिँकबद्ध तनेरी, तस्नी, बुढीली, केटाकेटीहरूले पहिरिएका सांस्कृतिक वेपथू, गरागलाले चाडमय माहौलको रौनक बढाएको हुन्छ ।

यो सांस्कृतिक फलको किराँत राई जातिको हो । राई जातिभित्र २६ भाषा बोल्ने समुदाय पर्दछन् । उनीहरू साभ्ना सांस्कृतिक उत्सवलाई समग्रहमा साकेला भनेर जानिन्छ । यद्यपि प्रदेश-१ को किराँत भूमिमा भाषाअनुसार साकेला, साकेवा, तोसी/तोसु, तोस, साखेल, फेदर, साकाला, भूमे आदि शब्दले पुकारिन्छ । उभौली र उधौली चाड साकेलाले संसारभरि छरिएका किराँत राई जातिलाई बाँधेको छ ।

किराँत राई जाति र जनसंख्या इतिहासमा उल्लेख ओल्लो किराँत, माफ किराँत र पल्लो किराँत क्षेत्रमा किराँत जातिको बसोवास रहेको पाइन्छ । किराँत जातिअन्तर्गत राई, लिम्बू, याक्खा र सुनुवार पर्दछन् । यसबाहेक धिमाल, हायु, सुरेल, जिरेल, थाम्ले, थाम्ले पछिल्ला दशकमा किराँत जाति भनेर दावी गरेका छन् ।

किराँत राई जाति एक, भाषा अनेक रहेको समुदाय हो । राई जातिभित्र २६ भाषा बोल्ने समुदाय रहेका छन् । एउटा भाषा समूहभित्र अनेकन पाछा-उपपाछाहरू छन् । तसर्थ, एउटै भाषीबीच वैवाहिक सम्बन्ध कायम हुने गरेको छ । फरक भाषीबीच हुने विवाहलाई स्वजातीय विवाह मान्दछन् ।

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को तथ्याङ्कले देश नेपालमा १४२ जातजाति, १२४ भाषा र १० वटा धर्म माने समुदाय रहेका छन् । देशको कुल जनसंख्या २ करोड ९१ लाख ६४ हजार ५७८ रहेको छ । त्यसमा महिलाको संख्या १ करोड ४९ लाख ११ हजार २७ जना (५१.०२ प्रतिशत) र पुरुषको संख्या १ करोड ४२ लाख ५३ हजार ५६५ ५१ (४८.९८ प्रतिशत) रहेको छ । लैंगिक अनुपातका आधारमा एकसय महिला बराबर ९५.५९ पुरुष रहेको छ । कुल जनसंख्याको १०औँ स्थानमा राई जाति रहेको छ । राई जातिको जनसंख्या ६ लाख

जलवायु अनुकूलन कार्यक्रमका लागि अनुदान बढाउन जरुरी: पूर्वमन्त्री पौड्याल

काठमाण्डु । पूर्वपरराष्ट्रमन्त्री डा विमला राई पौड्यालले जलवायु परिवर्तनको परिचलनको समयमा परेको नकारात्मक प्रभाव न्यूनीकरणका लागि जलवायु अनुकूलन कार्यक्रमका लागि अनुदान बढाउनुपर्नेमा जोड दिनुभएको छ।

यहाँ जारी 'हिमाल, मानव र जलवायु परिवर्तन: विशेषज्ञहरूको अन्तर्राष्ट्रिय संवाद' दोस्रो दिनको स्थानीयस्तरमा नेतृत्व अनुकूलन: पहाडदेखि समुद्री पारिस्थितिकी प्रणाली' विषयक सत्रमा आज उहाँले जलवायु कोषबाट अनुदान ल्याउन प्रक्रिया पनि सरलीकृत हुनुपर्ने धारणा राख्नुभयो। उहाँले प्राप्त अनुदान महिला तथा सिमान्तकृत समुदायलाई समेत सम्बोधन हुने गरी वितरण गर्न आवश्यक रहेको बताउनुभयो। जलवायु परिवर्तनले ल्याएका समस्यालाई सम्बोधन गरी सामाजिक विभेदको समेत अन्त्य गर्नुपर्ने पौड्यालको भनाइ छ।

“फरक-फरक स्थानमा जलवायु परिवर्तनको असर पनि फरक छ, जोखिमका आधारमा प्राथमिकीकरण गरेर जलवायुका नीति तथा योजना ल्याउनुपर्छ”,

बुद्ध जन्मभूमिलाई विकास गर्न सरकार क्रियाशील छ: प्रधानमन्त्री

लुम्बिनी । प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड'ले वर्तमान सरकार बुद्धको विचार, मार्गदर्शन एवं बुद्ध जन्मभूमिलाई विश्वशान्ति र धार्मिक पर्यटकको गन्तव्यका रूपमा विकास गर्न क्रियाशील रहेको बताउनुभएको छ।

२५६८औं बुद्ध जयन्ती एवं लुम्बिनी दिवस मूल समारोहद्वारा विहवार आयोजित कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै प्रधानमन्त्री दाहालले संसारभरिका करोडौं बौद्ध समुदाय एवं आम मानिसले समेत जीवनमा एकपटक दर्शनरअवलोकन गर्नेपनि पवित्र तीर्थस्थलको विकासमा सरकार लागिपरेको बताउनुभएको हो।

उहाँले भन्नुभयो, “वर्तमान सरकार बुद्धको विचार, मार्गदर्शन एवं बुद्ध जन्मभूमिलाई विश्वशान्ति र धार्मिक पर्यटनको गन्तव्यका रूपमा विकसित गर्न क्रियाशील छ।” नेपालले आयोजना गरेको तेस्रो लगानी सम्मेलनमा बृहत्तर लुम्बिनी विकास परियोजनासम्बन्धी प्रस्ताव प्रस्तुत भई वैदेशिक लगानीका लागि विश्व समुदायलाई आह्वान गरिएको जानकारी दिँदै प्रधानमन्त्री दाहालले यसले विश्वभरिका बौद्ध धर्मावलम्बीहरूलाई आकर्षण गरी धार्मिक पर्यटन एवं विश्वशान्तिमा गौतम बुद्ध र नेपालको योगदान प्रवर्द्धन हुने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो।

“बुद्धको जन्मभूमि लुम्बिनीको भ्रमण गर्न पाउनु विश्वका प्रत्येक नागरिकका लागि गौरवको विषय हुन्छ”, प्रधानमन्त्री दाहालले भन्नुभयो, “लुम्बिनीलाई

विश्वभरिका बुद्धिष्टहरूको 'बर्थडे सेन्टर'का रूपमा विकास गर्ने र त्यसमार्फत यस क्षेत्र र सिस्रो देशको पर्यटन प्रवर्द्धनमा उच्च सफलता हासिल गर्ने सम्भावना छ।”

उहाँले शाक्यमुनि गौतमबुद्ध शील, समाधि र प्रज्ञाका प्रतिमूर्ति एवं शान्ति, एकता र सदभावका सामूहिक प्रतीक भएको बताउनुभयो। “पूर्वीय दर्शन र चिन्तन परम्परामा बुद्धको विचार र

त्यसको प्रभाव निकै महत्वपूर्ण छ”, प्रधानमन्त्री दाहालले भन्नुभयो, “मानव सभ्यता र संस्कृतिको विकासमा, ज्ञान निर्माण (आर्जन) र प्रज्ञाको अभ्युदयमा बुद्धको मार्गदर्शन अत्यन्तै प्रभावशाली छ। बुद्धको जन्मले नेपाललाई विश्वमा चिनाउने मात्र नभई धार्मिक पर्यटनको माध्यमबाट असीमित सम्भावना समेत उपलब्ध गराएको छ।” मौर्यसम्राट

अशोकद्वारा निर्मित अशोक स्तम्भको शिलालेखले बुद्धको जन्म लुम्बिनीमा भएको तथ्य अकाद्य रूपमा प्रमाणित भएको उल्लेख गर्दै प्रधानमन्त्री दाहालले सम्पूर्ण मानव जातिको साक्षात् धरोहर एवं विश्व सम्पदाको महत्वपूर्ण अङ्ग पवित्र लुम्बिनीको बृहत् विकासका लागि सरकारले लुम्बिनीलाई राष्ट्रिय गौरवको आयोजनामा सामेल गरी

लुम्बिनी गुरुयोजनाको बाँकी कार्य यथाशक्य पूरा गर्न लागिपरेको स्पष्ट पार्नुभयो।

प्रधानमन्त्रीले भन्नुभयो, “अन्तर्राष्ट्रिय दातृराष्ट्र तथा सङ्घ संस्थाहरूको समेत सहयोग तथा सहभागितामा सरकारले कपिलवस्तु क्षेत्र, देवदह क्षेत्र तथा रामग्रामको पुरातात्विक उत्खनन, संरक्षण, प्रवर्द्धन तथा विकास गरी स्थानीयलाई विकासको प्रतिफल दिलाउन प्रयास गरिरहेको छ।” बृहत्तर लुम्बिनी विकास परियोजनाको सफल कार्यान्वयनमार्फत उक्त सम्भावनालाई यथाशक्य बढाउन सकिने बताउँदै उहाँले यस कार्यका लागि प्रस्ताव बनाउन र पहिल अगाडि बढाउन लुम्बिनी विकास कोषलाई निर्देशन दिनुभयो।

लुम्बिनीलाई अन्तर्राष्ट्रिय बौद्धदर्शन र शिक्षाको अग्र दूतले केन्द्र बनाउन सकिने विश्वास व्यक्त गर्दै प्रधानमन्त्री दाहालले लुम्बिनी बुद्धको जन्मस्थल मात्र नभई बौद्धदर्शनको उद्गमस्थल भएको स्पष्ट पार्नुभयो। उहाँले भन्नुभयो, “यस क्षेत्रलाई अन्तर्राष्ट्रिय बौद्धदर्शन र शिक्षाको केन्द्र बनाउन ठोस योजना अगाडि बढाएको छ।”

उहाँले बौद्ध विश्वविद्यालयको समग्र ध्यान बौद्धदर्शनको प्रवर्द्धनतर्फ केन्द्रित गर्न निर्देशन दिनुभयो। नेपाल सरकारले सन् २००४ मा दोस्रो विश्व बौद्ध शिखर सम्मेलन आयोजना गरी सफलतापूर्वक सम्पन्न गरेको स्मरण गर्दै प्रधानमन्त्रीले तेस्रो शिखर सम्मेलन छिट्टै आयोजना गरिनेसमेत जानकारी दिनुभयो। रासस

गणतन्त्रमा संविधान र कानूनभन्दा माथि कोही हुन सक्दैन : सञ्चारमन्त्री शर्मा

दिगो विकासको लक्ष्य सन्तोषजनक देखिएन: सांसद राणा

काठमाण्डु । सञ्चार तथा सूचना प्रविधिमन्त्री रेखा शर्माले गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थामा संविधान र कानूनभन्दा माथि कोही पनि हुन नसक्ने बताउनुभएको छ। गणतन्त्र दिवस-२०८१ का अवसरमा राष्ट्रिय समाचार समिति (रासस)द्वारा आयोजित 'गणतन्त्रका उपलब्धि: समृद्धिका लागि पूर्वाधार' शीर्षकको तस्वीर प्रदर्शनीको आज उद्घाटन गर्दै मन्त्री शर्माले जतिसुकै माथिल्लो ओहदाको व्यक्त भए पनि संविधान र कानूनको दृष्टिमा सबै समान हुने भएकाले सरकारले त्यसैअनुसार कानून कार्यान्वयन गरिरहेको स्पष्ट गर्नुभयो।

“प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' नियुक्त हुँदै गर्दा गणतन्त्रले केही गर्न सकेन भनेर एक प्रकारले नकारात्मक भाषा सिर्जना गरिएको थियो। सामाजिक न्याय, समृद्धि तथा सुशासनको पक्षमा दृढतापूर्वक काम गरेकाले व्यवस्था र परिवर्तनका पक्षमा नकारात्मक भाषा चिन् सरकार सफल भएको छ”, नेपाल सरकारका प्रवक्ता समेत रहनुभएका मन्त्री शर्माले भन्नुभयो, “सूचना र सञ्चारका क्षेत्रमा पनि हामी गुणात्मक उपलब्धि हासिल गर्न सफल भएका छौं।”

मुलुकले पूर्वाधार विकासमा फड्को मार्दै आएको र अभ्यासका क्रममा कुनै कमी कमजोरी भएमा

दोषीको भागिदार सम्बन्धित व्यक्ति हुने तर गणतन्त्रात्मक व्यवस्था भने नहुने स्पष्ट गर्दै उहाँले व्यवस्थालाई सबल बनाउने सवालमा जनताबाट आउने खबरदारीलाई सरकारले ग्रहण गर्ने बताउनुभयो।

गणतन्त्र स्थापनापछि सूचना, शिक्षा, स्वास्थ्य, सूचना प्रविधि लगायतका क्षेत्रमा उल्लेख्य उपलब्धि भएको तथ्यलाई प्रचारप्रसार गरी नयाँ पुस्तामा सकारात्मक भाव प्रवाह गर्नुपर्ने खाँचो औँल्याउँदै मन्त्री शर्माले राससले गणतन्त्र दिवसको सन्दर्भ पारी तस्वीर प्रदर्शनी

गरेर महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेकामा खुशी व्यक्त गर्नुभयो। सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयका निमित्त सचिव गजेन्द्र ठाकुरले गणतन्त्रले ल्याएका उपलब्धिको प्रचारप्रसार गर्ने उपयुक्त माध्यम राससको तस्वीर प्रदर्शनी भएको बताउनुभयो।

राससका कार्यकारी अध्यक्ष धर्मेन्द्र भाले गणतन्त्र आएपछि विकास निर्माणसहित पूर्वाधारका क्षेत्रमा मुलुकमा भएको प्रगति र परिवर्तनबारे जानकारी दिने उद्देश्यले तस्वीर प्रदर्शनी आयोजना गरिएको बताउनुभयो।

गणतन्त्र दिवसका उपलक्ष्यमा गत वर्षदेखि सुरु गरिएको तस्वीर प्रदर्शनीलाई आउँदा वर्षहरूमा पनि निरन्तरता दिइने उल्लेख गर्दै प्रदर्शनीमा दार्जुलाको मामादेखि पाँचथरको धार्पुसम्मका ९५ तस्वीर समेटिएका अध्यक्ष भाले जानकारी दिनुभयो।

राससका महाप्रबन्धक सिद्धराज राईले गणतन्त्र स्थापनापछि भएका उपलब्धिलाई तस्वीर प्रदर्शनी आयोजना गरी प्रचारप्रसार गरिएको बताउनुभयो। उहाँले नेपालमा केही भएको छैन भन्ने भ्रम चिन् राससले सत्य र सही सूचना सामग्री प्रवाह गर्दै आएको

बताउनुभयो। राससको केन्द्रीय कार्यालय, भद्रकालीमा आयोजित प्रदर्शनीमा मुलुकका तीनवटै तहका सरकारले आफ्नो सीप, जनशक्ति र पुँजी तथा छिमेकीका साथै अन्य मित्रराष्ट्रसमेतका सहायतामा निर्मित एवं निर्माणधीन राष्ट्रिय र प्रादेशिक गौरवका आयोजनाका समेत गरी ९५ तस्वीर समावेश छन्। तस्वीर प्रदर्शनी कार्यालय समयभित्र सबैले निःशुल्करूपमा अवलोकन गर्न सक्ने प्रशासन प्रमुख शीतलप्रसाद महताले जानकारी दिनुभयो।

कार्यक्रममा सञ्चार मन्त्रालयका सहसचिव बाबुराम भण्डारी, रासस सञ्चालक समिति सदस्यद्वय डिल्लीराम भट्टराई र कृष्ण अधिकारी, त्रिभुवन विश्वविद्यालय, पत्रकारिता तथा आमसञ्चार केन्द्रीय विभागका पूर्व प्रमुख प्रा. चिरञ्जीवी खनाल, गोरखापत्र संस्थानका महाप्रबन्धक लालबहादुर ऐरी, राससका नायब महाप्रबन्धकहर, विभागीय प्रमुखहर, महासङ्घ / सङ्घ / सञ्जठन / युनियनका पदाधिकारी र सञ्चारकर्मीको सहभागिता थियो। रासस

काठमाण्डु । प्रतिनिधिसभाको कृषि, सहकारी तथा प्राकृतिक स्रोत समितिका सभापति डा आरजु राणाले दिगो विकासले लिएको लक्ष्यअनुसृतको प्रगति नभएको भन्दै लक्ष्य पूरा गर्नका लागि सबैको सहकार्य आवश्यक रहेको बताउनुभएको छ।

बुधबारेदेखि यहाँ सुरु 'हिमाल, मानव र जलवायु परिवर्तन: विशेषज्ञको अन्तर्राष्ट्रिय संवाद'को दोस्रो दिनको 'जलवायु न्याय, समानता र स्थानीय आवाज: लिङ्ग र युवा' विषयक सत्रमा उहाँले दिगो विकासको सम्बन्धमा संयुक्त राष्ट्रसङ्घले सार्वजनिक गरेको प्रतिवेदन हेर्दा दिगो विकासको लक्ष्य सन्तोषजनक नरहेको बताउनुभएको हो। जलवायुले ल्याएको चुनौती पहिल्याएर उनीहरूको क्षमता बढाउनुपर्नेमा उहाँको भनाइ छ। जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी नीति कार्यान्वयन प्रभावकारी हुनुपर्नेमा उहाँले जोड दिनुभयो। “स्थानीयस्तरका ज्ञानलाई प्रयोग गरेर जलवायुसम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्छ, राजनीतिक सहमति जुटाउनुपर्छ”, उहाँले भन्नुभयो, “जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी सम्झौता कानुनीरूपमा नै बाध्यकारी प्रवधान ल्याउनुपर्नेछ।”

नेपाली कांग्रेसकी नेतृ समेत रहनुभएकी डा. राणाले पछिल्लो समय पृथ्वीको तापक्रम पनि दिनानुदिन

बढिरहेको र यसले हिमाली क्षेत्रमा जलवायु परिवर्तनको असर बढी परिरहेको बताउनुभयो। “जलवायु परिवर्तनको प्रभावका कारण प्रकोप बढेर हिमताल फुट्ने जोखिम बढेको छ”, राणाले भन्नुभयो, “जलवायु न्यायका कुरा गर्दा हिमाली क्षेत्रका महिलाले वातावरण जोगाउन खेलेको भूमिका महत्वपूर्ण छ, उहाँहरूले हिमालका हेरक कुनाकाचामा जोखिमका बाबजुद अघि बढेर जैविक विविधता संरक्षणमा भूमिका निर्वाह गरिरहनुभएको छ”, उहाँले भन्नुभयो, “जलवायुका कारण हिमाली क्षेत्रका महिलाले भोगेको समस्या सम्बोधन हुनेगरी काम गर्नुपर्छ।”

सर्वोच्च अदालतका न्यायाधीश सपनाप्रधान मल्लले स्वच्छ वातावरणमा बाँच्न पाउने नागरिकको हक सुनिश्चित गराउन आवश्यक रहेको बताउनुभयो। उहाँले नेपालीहरूले स्वच्छ वातावरणमा बाँच्न नपाएको भन्दै उनीहरूको मौलिक हक कार्यान्वयनका लागि अदालतको पहल जारी रहने पनि उल्लेख गर्नुभयो।

प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड'का जलवायुविज्ञ डा पुपुलर जेण्टल भुसालले पर्वतीय क्षेत्रमा बढी सङ्कट परेको भन्दै समाधानका लागि सबै पर्वतीय मुलुकहरूको आवाज एउटै हुनुपर्नेमा जोड दिनुभयो। “जलवायु नीति कार्यान्वयनको दूरो खाडल त छ तर प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सरकार लागिपरेको छ”, उहाँले भन्नुभयो, “आवश्यकताअनुसार जलवायु वित्त नहुँदा नीति कार्यान्वयनमा समस्या देखिएको हो।” रासस

Janakpurdham Sub-Metropolitan City
Office of the Municipal Executive
Janakpurdham, Dhanusha
Madhesh Province, Nepal

Invitation for Electronic Bids

Date of First publication: 2081-02-11 (24 May, 2024)

Janakpurdham Sub-Metropolitan City Office, Janakpurdham invites only electronic bids for the following goods under National Competitive Bidding (NCB) Procedure. For Further Information and More Details about the bid, Bidders may visit PPMO's website www.bolpatra.gov.np/egp.

Contract No.	Description of Work	Bid Security Amount	Last Date of Bid Submission	Bid Document Fee.
NCB/04-2080/81	Supply and Delivery of Goods/JSMC	75,000	24 June 2024 i.e. 2081/03/10	3000.00

Chief Administrative Officer

कलैया उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
कलैया, बारा
मधेश प्रदेश, (नेपाल)

बोलपत्र स्वीकृत भएको सूचना

प्रकाशित मिति:- २०८१/०२/११

यस कलैया उपमहानगरपालिकाको मिति २०८१/०१/०९ गतेको नागरिक दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित बोलपत्र (e-bidding) आह्वानको सूचना अनुसार रित पूर्वक पर्न आएका बोलपत्रहरू मध्ये सरकारी सम्पत्ति तथा जिन्सी मालसामान लिलाम बिक्री सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९ को दफा ९ (१०) बमोजिम सबै भन्दा बढी रकम कवोल गर्ने सारभुत रुपमा प्रभावकारी तपसिल अनुसारको बोलपत्र स्वीकृत गर्नको लागि मूल्याङ्कन समितिको मिति २०८१/०२/०७ गतेको निर्णयानुसार सरकारी सम्पत्ति तथा जिन्सी मालसामान लिलाम बिक्री सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९ को दफा ९ (११) को प्रयोजनार्थ यो बोलपत्र स्वीकृत गरिएको सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

क्र. सं.	सूचना नं.	बढी अंक कवोल गर्ने बोलपत्र दाताको नाम थर	बढी अंक कवोल गर्ने बोलपत्र दाताको ठेगाना	कवोल रकम
१	०१ (लिलामी) / २०८०/०१	Samyog Construction and Suppliers Pvt. Ltd.	Tokha, Kathmandu, Nepal	26,79,857.15

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

दक्षिण कोरियाद्वारा चिप्स उद्योगलाई प्रोत्साहन गर्न १९ अर्ब डलरको योजना घोषणा

कोरिया सरकारले यो विश्वको सबैभन्दा ठूलो सेमीकन्डक्टर बनाउने उद्योग हुने र लाखौं रोजगारी सिर्जना गर्ने दावी गरेको छ ।

एएफपी

सियोल । दक्षिण कोरियाले चिप्स उद्योगलाई प्रोत्साहन गर्न १९ अर्ब डलरको योजना सार्वजनिक गरेको छ ।

राष्ट्रपति युन सुक योलाई बिहीबार देशको महत्वपूर्ण सेमीकन्डक्टर उद्योगका लागि १९ अर्ब डलरको सहयोग योजना घोषणा गर्नुभएको हो । दक्षिण कोरियामा सामसुड इलेक्ट्रोनिक्स र एसके हाइनिक्सजस्ता विश्वमा धेरै मेमोरी कार्ड र चिप्स उत्पादन गर्ने ख्यातिप्राप्त कम्पनीहरू रहेका छन् । दक्षिण कोरियाले गत वर्ष चार खर्ब ५६ अर्ब अमेरिकी डलरको निजी लगानी प्रयोग गरेर विश्वको सबैभन्दा ठूलो चिप्स सेन्टर निर्माण गर्ने प्रतिज्ञा गरेको थियो ।

राष्ट्रपतिको कार्यालयद्वारा जारी विज्ञापित अनुसार नयाँ कार्यक्रमबारे राष्ट्रपति युनले भन्नुभयो, "हामीले २६ ट्रिलियन कोरियन वोन बराबरको सेमीकन्डक्टर उद्योगको लागि एक व्यापक सहयोग कार्यक्रम बनाएका छौं । यसमा वित्तीय, पूर्वाधार, अनुसन्धान र विकास, साथै साना र मझौला आकारका कम्पनीहरूको लागि

सहयोग समावेश छ ।"

यो प्याकेजमा यसै महिनाको सुरुमा घोषणा गरिएको सात अर्ब अमेरिकी डलर लगानी पनि समावेश छ । युनले सियोलले रोजगारी बढाउने र उद्योगमा थप प्रतिभा आकर्षित गर्ने आशामा चिप लगानीका लागि कर लाभ विस्तार गर्ने पनि बताउनुभयो । कार्यक्रम अनुसार सियोलको बाहिर भागमा 'मेगा चिप्स क्लस्टर' पनि निर्माण गरिनेछ । कोरिया सरकारले यो विश्वको सबैभन्दा ठूलो सेमीकन्डक्टर बनाउने उद्योग हुने र लाखौं रोजगारी सिर्जना गर्ने दावी गरेको छ ।

युनले भन्नुभयो, "तपाईंहरू

सबैलाई थाहा छ, सेमीकन्डक्टर उत्पादन राष्ट्रिय विकासका लागि अवसर र चुनौतीको क्षेत्र हो । यसले अर्थतन्त्र र समाजलाई सशक्त बनाउँदै यसले कोरियाली आवश्यकता अनुसार पूर्णतया हतियार निर्माणका समग्री र हतियार निर्माणमा पनि सहयोग गर्नेछ ।"

उहाँले भन्नुभयो, "जीत वा हार उच्च सूचना संस्करण क्षमताको साथ अत्याधुनिक सेमीकन्डक्टरहरू कसले बनाउँछ भन्नेमा निर्भर गर्दछ । सेमीकन्डक्टरलाई राख्ने सहयोग गर्नुपर्छ ताकि उनीहरू

प्रतिस्पर्धीभन्दा पछि नपर्नु ।"

नयाँ प्याकेजका लागि कोरिया विकास बैंक मार्फत '१७ ट्रिलियन वोनको नयाँ सेमीकन्डक्टर वित्तीय सहायता कार्यक्रम' सञ्चालन हुनेछ, जसले कम्पनीहरूलाई महत्त्वपूर्ण नयाँ लगानी गर्न अनुमति दिनेछ । "कम्पनीहरूले नयाँ कारखाना र लाइन विस्तारजस्ता सुविधाहरूमा ठूलो रकम लगानी गर्दा तरलताको समस्या उत्पन्न हुन्छ तर कोरिया विकास बैंकको सहयोग कार्यक्रममार्फत यी समस्याहरू धेरै हदसम्म समाधान हुनेछन् भन्ने मलाई विश्वास छ,"

उहाँले भन्नुभयो । यो योजनाले एक ट्रिलियन वोन बराबरको 'सेमीकन्डक्टर पारिस्थितिक कोष' पनि सिर्जना गर्नेछ । यसले फ्याबलेस (हार्डवेयर यन्त्र र अर्धचालक चिपहरूको उत्पादन र बिक्री) का क्षेत्रमा काम गर्ने कम्पनी र उद्योगसँग सम्बन्धित साना र मझौला उद्यमहरूलाई सहयोग गर्नेछ । "हाम्रो फ्याबलेस बजार हिस्सा अझै पनि एक प्रतिशतको दायरामा छ, र प्रणालीगत सेमीकन्डक्टरहरू उत्पादन गर्दछ र टीएसएमसीजस्ता अग्रणी कम्पनीहरूसँगको अन्तरलाई बन्द गर्न असमर्थ छ," युनले भन्नुभयो ।

यसै महिनाको सुरुमा सियोलले आफ्नो चिप उद्योगलाई सहयोग गर्न सात अर्ब डलरभन्दा बढीको सहायता प्याकेज स्थापना गर्ने घोषणा गरेको थियो । यो योजना एशियाको चौथो ठूलो अर्थतन्त्र मानिने दक्षिण कोरियाका लागि महत्त्वपूर्ण सेमीकन्डक्टर क्षेत्रलाई बढावा दिने अभियानको एक हिस्सा हो ।

कोरियाली सरकारले चिप्स, डिस्प्ले र ब्याट्री सहित छ वटा प्रमुख प्रविधिमा ठूलो लगानी गर्न खोजिरहेको बेला यो कदम चालिएको हो ।

अन्तर्राष्ट्रिय एसियन टेक्वान्डो प्रतियोगिता शुक्रबारदेखि

काठमाण्डु । नेपाल चाड हुन अन्तर्राष्ट्रिय टेक्वान्डो महासङ्घको आयोजनामा प्रथम चाड हुन अन्तर्राष्ट्रिय एसियन टेक्वान्डो प्रतियोगिता शुक्रबारदेखि हुने भएको छ ।

सातदोबाटोस्थित कराते महासङ्घको एकेडेमीमा आयोजना हुने उक्त प्रतियोगितामा आयोजक नेपालसहित मलेसिया, बङ्गलादेश, भारत, चीन, पाकिस्तान, भियतनाम, फिलिपिन्स, श्रीलङ्का र सिङ्गापुर गरी करिब दुई हजार पाँच सय खेलाडीको सहभागिता रहने महासङ्घका अध्यक्ष कुलबाहदुर बुढामगरले जानकारी दिनुभयो ।

यही जेठ १३ गतेसम्म आयोजना हुने प्रतियोगितामा ८५ स्वर्णपदक, ८५ रजत तथा ८० किलोमाथि, महिलातर्फ ३८ किलोमुनि, ३९-४४, ४५-५०, ५१-५६, ५७-६२, ६३-६८, ६९-७४ र ७४ किलोमाथि तौल समूहमा प्रतिस्पर्धा हुनेछ । यसैगरी महिलातर्फ २० किलोमुनि, २१-२६, २७-३२, ३३-३८, ३९-४४, ४५-५०, ५१-५६, ५७-६२ र ६२ किलोभन्दा माथि तौल समूहमा प्रतिस्पर्धा हुनेछ । सिनियर तौल समूह (बल्याक बेल्ट)को पुरुषतर्फ ४४ किलो मुनि, ४५-५०, ५१-५६, ५७-६२, ६३-६८, ६९-७४, ७५-८० र

एक सय १६ कांस्यपदकका लागि प्रतिस्पर्धा हुने आयोजकले जनाएको छ । प्रतियोगितामा पुरुषतर्फ २० किलो, २१-२६, २७-३२, ३३-३८, ३९-४४, ४५-५०, ५१-५६, ५७-६२ र ७४ किलोमाथि तौल समूहमा प्रतिस्पर्धा हुनेछ ।

यस्तै एकल काताको पुरुषतर्फ एलो, ग्रीन, ब्ल्याक बेल्ट (पहिलो देखि पाँचौं डान) र महिलातर्फ एलो, ग्रीन, ब्ल्याक बेल्ट (पहिलो देखि पाँचौं डानसम्म प्रतिस्पर्धा हुनेछ । समूह काताअन्तर्गत पुरुष सिनियर (बल्याक बेल्ट), जुनियर (कलर बेल्ट) र महिला सिनियर (बल्याक बेल्ट), जुनियर (कलर बेल्ट) मा प्रतिस्पर्धा हुनेछ । उक्त प्रतियोगिता सञ्चालनको लागि करिब रु ५० लाख खर्च लाग्ने आयोजकले जनाएको छ । रासस

पाकिस्तानले स्वदेशी पेट्रोलियम पदार्थको उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्ने

सिन्हवा

इस्लामाबाद । पाकिस्तानका पेट्रोलियममामिला मन्त्री मुसादिक मसूद मलिकले पाकिस्तानले आयात बिल घटाउन स्वदेशी पेट्रोलियम पदार्थको उत्पादन बढाउने बताउनुभएको छ ।

हाल पाकिस्तानले ऊर्जा आयातमा वार्षिक १८ अर्ब अमेरिकी डलरभन्दा बढी खर्च गर्ने गरेको छ । पाकिस्तानले पछिल्लो समयमा देशभित्र तेल तथा ग्यास अन्वेषणलाई गति दिइरहेको उहाँले उर्जा सम्मेलनलाई सम्बोधन गर्दै बताउनुभएको हो । देशले अन्वेषणमा विश्वका प्रसिद्ध अन्वेषकहरूलाई आकर्षित गर्ने सक्रिय प्रयास गरिरहेको प्रकाश पार्दै मलिकले पाकिस्तान व्यापारका लागि खुला रहेको र पारदर्शिता बढाउन नियामक प्रक्रियालाई पूर्ण रूपमा आधुनिककरण गर्न प्रतिबद्ध रहेको उल्लेख गर्नुभयो ।

लगानी प्रक्रिया, तेल र ग्यास

अन्वेषणसम्बन्धी जानकारीलाई डिजिटल र सरलीकृत गरिएको उल्लेख गर्दै उहाँले यस क्षेत्रमा लगानी गर्न विदेशी कम्पनीहरूलाई स्वागत गर्दै आएको उल्लेख गर्नुभयो ।

देशमा ऊर्जाको बढ्दो मूल्यबारे कुरा गर्दै मन्त्रीले पेट्रोलियम पदार्थको उत्पादन सर्वोच्च प्राथमिकता रहेकाले निर्बाध र किफायती ऊर्जा आपूर्ति सुनिश्चित गर्न सरकार प्रतिबद्ध रहेको जनाउनुभयो ।

बिजुलीको शुल्क घटाउने विभिन्न प्रस्तावहरू कार्यान्वयन

भइरहेका छन् । कुशल पावर प्लान्टहरूमा स्थानीय ग्यास आपूर्ति गरेर, बिजुलीको लागत कम गर्न सकिने उहाँले बताउनुभयो । उहाँका अनुसार टेक्नोलोजी प्रयोग गरेर ग्यास नेटवर्कको व्यापक निगरानीसहित आधुनिक प्रणालीहरू सहरी ग्यासको नोक्सानसँग लड्न प्रयोग भइरहेको छ । मन्त्रीले पाकिस्तानको प्रचुर मात्रामा नवीकरणीय ऊर्जा स्रोतहरूको उपयोग बढाउन आह्वान गर्दै देशको सौर्य ऊर्जा लागतमा उल्लेखनीय कमी आएको बताउनुभएको छ ।

एएफपी

बर्लिन । जर्मन राष्ट्रपति फ्राङ्क-वाल्टर स्टिनमियरले बिहीबार कार्यस्थलमा वा अभियानका क्रममा राजनीतिज्ञहरूसँग बढ्दो आक्रमणप्रति चिन्ता व्यक्त गर्नुभएको छ ।

जर्मन संविधानको ७५औं वार्षिकोत्सवको अवसरमा आयोजित एक कार्यक्रममा उहाँले भन्नुभयो, "हामीले राजनीतिक विचारहरूको लडाइँमा कहिले पनि हिंसाको बानी बसाल्नुहुँदैन ।" सन् १९४९ मा जारी गरिएको मूल कानून दोस्रो विश्वयुद्धको समयमा जर्मनीको राजनीतिक हिंसाको अनुभवको प्रतिक्रिया भएको उहाँले बताउनुभयो ।

"हिंसाले कसरी लोकतन्त्रलाई कमजोर बनाउँछ र यसको जगलाई भत्काउँछ भन्नेबारे संविधानको बुबाआमाभन्दा राम्रो अरुलाई कसैलाई थाहा थिएन", राष्ट्रपति स्टिनमियरले भन्नुभयो । उहाँले जर्मनहरूसँग लोकतन्त्रलाई अनुकूल राजनीतिक संस्कृति कायम राख्न आह्वान गर्दै संविधान कुनै अन्तिम विन्दु नभएर 'दिशासूचक' हो भन्नुभयो ।

उहाँले जर्मनीमा राजनीतिक हिंसाको खतरा पुनः बढिरहेको बताउनुभयो । "हामीले प्रायः दैनिक निर्वाचित अधिकारी र राजनीतिकरूपमा सक्रिय मानिसहरूसँग शारीरिक हमलाका खबर प्राप्त गरेका छौं", उहाँले भन्नुभयो, "म हाम्रो मुलुकमा राजनीतिक जीवनको असन्धताका बारेमा गहिरो

चिन्तित छु ।" प्रहरीले यसै महिना एउटा सार्वजनिक पुस्तकालयको भ्रमणका क्रममा बर्लिनका पूर्वमैयको टाउकोमा आक्रमण गरेको आशङ्कामा एक जनालाई पक्राउ गरेको छ । हाल बर्लिन राज्यका अर्थमन्त्री र सतारूड सोसल डेमोक्रेटिक पार्टी (एसपीडी) का सदस्य फ्रान्जिस्का

गिफ्फेलाई सामान्य चोटपटक लागेपछि अस्पतालमा उपचार गरिएको थियो । एसपीडीका सदस्य तथा युरोपेली संसद सदस्यलाई बाहिर प्रचार गरिरहेका बेला चार व्यक्तिले आक्रमण गरेपछि अस्पताल भर्ना भएको केही दिनपछि गिफ्फेमाथि आक्रमण भएको छ । हालका महिनाहरूमा सरकारका वरिष्ठ सदस्यहरूले

पनि आक्रोशयुक्त भीडको सामना गर्नुपरेको छ । यसमा अर्थमन्त्री रोबर्ट ह्याबेकलाई प्रदर्शनकारीहरूको एउटा समूहले नौका छाड्न रोकेका थिए । राष्ट्रपति स्टिनमियरले सन् २०१९ मा नव-नाजीहरूद्वारा रूढिवादी राजनीतिज्ञ वाल्टर ल्युबकेको राजनीतिकरूपले प्रेरित हत्याको पनि स्मरण गर्नुभयो । रासस

'बेलायतमा जुलाई ४ मा आमनिर्वाचन गरिने'

सिन्हवा

लन्डन । बेलायतका प्रधानमन्त्री ऋषि सुनकले जुलाई ४ मा आम निर्वाचन हुने घोषणा गर्नुभएको छ ।

"आज बिहान मैले संसद विघटन गर्न अनुरोध गर्न राजसँग कुरा गरेँ । उहाँले यो अनुरोध स्वीकार गर्नुभएको छ र जुलाई ४ मा आम निर्वाचन हुनेछ," बुधबार साँझ डाउनिङ स्ट्रिटमा गरिएको पत्रकार सम्मेलनमा प्रधानमन्त्री सुनकले भन्नुभयो । नयाँ तथ्याङ्कले देशमा मुद्रास्फीति तीव्र रूपमा (दुई दशमलव तीन प्रतिशतमा) भन्नेको देखाएको केही घण्टापछि प्रधानमन्त्रीको यो घोषणा आएको हो । करिब तीन वर्षमा यो तथ्याङ्क सबैभन्दा कम हो । सतारूड कन्जर्भेटिभ पार्टीले यसलाई एउटा उत्साहजनक उपलब्धि मानेका छन् ।

सन् २०२३ जनवरीमा प्रधानमन्त्रीको पाँचवटा प्रतिज्ञामध्ये मुद्रास्फीति न्यूनीकरण पनि समावेश रहेको थियो ।

सन् २०२२ जुनको अन्त्यमा मुद्रास्फीति २२ प्रतिशतभन्दा माथि पुगेको थियो । सुनकले हालको यो तथ्याङ्क देशको अर्थतन्त्रका लागि प्रमुख उपलब्धि र उच्च भविष्यको प्रतिविम्ब रहेको बताउनुभयो ।

बेलायतमा कन्जर्भेटिभ पार्टीले १४ वर्षदेखि सत्ता सम्हाल्दै आएको छ । यसले हालैका

वर्षहरूमा सुस्त आर्थिक वृद्धिदेखि राजनीतिक अस्थिरतासम्मका चुनौतीहरूको सामना गर्नुपरेको छ । पार्टी नेतृत्वको बारम्बार परिवर्तनले कन्जर्भेटिभ पार्टीभित्रको अस्थिरतालाई देखाउँछ । पछिल्लो युगोभ सर्वेक्षणका अनुसार टोरीहरू (कन्जर्भेटिभ पार्टी) हाल आफ्नो मुख्य प्रतिद्वन्द्वी लेबर पार्टीभन्दा पछाडी रहेका छन् ।

ग्रीष्मकालमा हुने चुनावका लागि सुनकको आह्वानप्रति प्रतिक्रिया दिँदै थ्रम नेता कीर स्टारमरले भन्नुभयो, "यो देशले चाहेको र पछि रहेको क्षण हो । देशको भविष्य तपाईंको हातमा छ ।" "हामी अराजकता रोक्न सक्छौं, पृष्ठ घुमाउन सक्छौं र बेलायतको पुनर्निर्माण गर्न र हाम्रो देश परिवर्तन गर्न सुरु गर्न सक्छौं, उहाँले थप्नुभयो । लिबरल डेमोक्रेटका नेता

एड डेभिले भन्नुभयो "यो सरकार जनताको सम्पर्क बाहिर छ । यो कन्जर्भेटिभ सरकारलाई प्याक्ने समय हो ।" मे ३० मा बेलायती संसद औपचारिक रूपमा विघटन हुनेछ र त्यसपछि चुनावी अभियान जुलाई ४ को मतदानको दिनसम्म चल्नेछ । सुनकको घोषणापछि बकिङ्गहम प्यालेसबाट आएको एक विज्ञापितमा भनिएको छ, "शाही परिवारले सामान्य प्रक्रियाअनुसार चुनावी अभियानबाट ध्यान विचलित गर्ने र हुने कार्यक्रमहरू स्थगित गर्नेछ ।"

"हालैका आर्थिक तथ्याङ्कहरूलाई ध्यानमा राख्दै आम चुनावको घोषणा कुनै वास्तविक आश्चर्यको कुरा थिएन । देशको अर्थतन्त्र सही दिशामा अघि बढिरहेको छ र यो रणनीति परिवर्तन गर्ने समय होइन भनी वर्तमान सरकारले तर्क गर्नसक्छ," बर्मिङ्गम विश्वविद्यालयका प्राध्यापक जोन ब्रायसनले भन्नुभयो ।

लन्डन स्कुल अफ इकोनोमिक्स एन्ड पोलिटिकल साइन्स (एलएसई) का प्राध्यापक इयान बेगले कन्जर्भेटिभ पार्टी "जनमत सर्वेक्षणमा धेरै पछाडी रहेको" र लेबर पार्टीको "परिवर्तनको समय" को कथा मतदाताहरूसँग प्रतिध्वनित भएको बताउनुभयो । लिबरल युग विश्वविद्यालयका प्राध्यापक जोन टोडले यो एउटा असाधारण निर्णय भएको बताउनुभयो ।

Invitation for Electronic Bid

Madhesh Province Government

Madhesh Institute of Health Sciences

Madhesh Province, Janakpurdham, Dhanusha

Contract Identification No: MIHS/GOODS/NCB/2080-81/01

Date of Publication: 24th May 2024

1. The Madhesh Province Government, Madhesh Institute of Health Sciences, Madhesh Province, Janakpurdham, Dhanusha invites electronic bids from eligible bidders for the procurement of Histology Pathology Laboratory Setup with Instrument under National competitive bidding procedures specified in Public Procurement Act and Regulations.
2. Eligible Bidders may obtain further information and inspect the bidding documents at the office of Madhesh Province Government, Madhesh Institute of Health, Sciences, Madhesh Province, Janakpurdham, Dhanusha or may visit PPMO e-gp system www.bolpatra.gov.np/egp.
3. Bidders, submitting their bid electronically, can download the bidding documents for e-submission from PPMO's e-GP system www.bolpatra.gov.np/egp should deposit the cost of bidding document of a non-refundable fee of NRs. 3000 till 12:00 PM, 23rd June 2024 in the following Rajaswa (revenue) account as specified below:

Information to deposit the cost of bidding document in Bank:

Name of Bank: Rastriya Banijya Bank

Name of Office: Madhesh Institute of Health Sciences, Janakpurdham

Office Code No.: 3700017022

Office Account No.: 1000100200010000

Rajaswa (revenue) Shirshak No.: 14229
4. Pre-bid meeting shall be held at the office at 12:00 PM, 14th June 2024.
5. Electronic bid must be submitted through PPMO's e-GP system www.bolpatra.gov.np/egp on or before 12:00 PM on 23rd June 2024.
6. The bids will be opened in the presence of Bidders' representatives who choose to attend at the office on 1:00 PM, 23rd June 2024. Bids must be valid for a period of 90 days from the date of bid opening and must be accompanied by a bid security or scanned copy of the bid security in pdf format in case of e-bid, amounting to a minimum of NRs. 200,000.00, which shall be valid for 30 days beyond the validity period of the bid.
7. If the last date of purchasing and /or submission falls on a government holiday, then the next working day shall be considered as the last date. In such case the validity period of the bid security shall remain the same as specified for the original last date of bid submission.

Registrar

बहुवर्षीय आयोजनाका लागि १३ अर्बको स्रोत सुनिश्चित

पोर्चुगलमा नेपाली रेष्टुराँलाई अन्तर्राष्ट्रिय अवार्ड

पोखरा । गण्डकी प्रदेश सरकारले पूर्वाधारतर्फका एक सय ६६ बहुवर्षीय आयोजनाका लागि करिब रु १३ अर्बको स्रोत सुनिश्चित गरेको छ। प्रदेशका ११ वटै जिल्लामा बन्ने सडक, पक्की पुल र भोलुङ्गे पुलका लागि आर्थिक मामिला मन्त्रालयबाट रु १२ अर्ब ७३ करोड ९८ लाख बजेटको स्रोत सुनिश्चित भएको हो।

भौतिक पूर्वाधार विकास तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालयले चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा प्रस्ताव गरेका एक सय २७ सडक, ३० पक्की पुल र नौ भोलुङ्गे पुल आयोजना बहुवर्षीयका लागि छनोटमा परेका पूर्वाधार निर्देशनालयका निमित्त निर्देशक डा महेन्द्र बानियाँले जानकारी दिनुभयो। उहाँका अनुसार प्रदेशका सडक आयोजनामा रु आठ अर्ब ६८ करोड २१ लाख ९४ हजार र पाँचवटा सडक समूहका लागि रु दुई अर्ब १५ करोड ९६ लाखको स्रोत सुनिश्चित गरिएको हो।

तीसवटा सडक पुलका लागि रु एक अर्ब ८८ करोड र चारवटा भोलुङ्गे पुलका लागि रु एक करोड ७९ लाख बजेटको स्रोत सुनिश्चित भएको निमित्त निर्देशक डा बानियाँले बताउनुभयो। नौ भोलुङ्गे पुलमध्ये पाँच सडक समूहका रहेका छन्। "एक सय ६६ नयाँ आयोजनालाई यही वर्ष बहुवर्षीय ठेक्का लगाउने लक्ष्य छ", उहाँले भन्नुभयो, "अर्ध मन्त्रालयले स्रोत सुनिश्चित गरेपछि ११ वटै जिल्लामा रहेका पूर्वाधार विकास कार्यालयले ठेक्का प्रक्रिया अघि बढाएका छन्।"

रु १२ अर्ब पूँजीगत बजेट रहेको भौतिक मन्त्रालयले चालु आवमा पुराना बहुवर्षीय र सालसालीसहित एक हजार चार सय ६४ योजनालाई वार्षिक कार्यक्रममा समावेश गरेको थियो। बढीमा रु २५ करोड लागतसम्मका आयोजना बहुवर्षीय ठेक्काका लागि स्वीकृत गरिएको हो। अधिकांश तीन वर्षका र केही दुई वर्षका आयोजना बहुवर्षीय ठेक्कामा लगाइएको छ। "आगामी तीन आर्थिक वर्षसम्मका लागि आयोजनाको बजेट सुनिश्चित गरिएको छ, यसबाट आयोजना निर्माणले गति लिने र समयमै सम्पन्न हुने विश्वास लिइएको छ", निमित्त निर्देशक बानियाँले भन्नुभयो।

चालु आवमा टुक्ने

योजना कटौती गरेको मन्त्रालयले बहुवर्षीय आयोजना छनोट प्रक्रियालाई पनि थप व्यवस्थित बनाएको भौतिक पूर्वाधार विकास तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालयका सचिव शङ्करप्रसाद पाण्डेले बताउनुभयो। सडक सरकारले पठाएका टुक्ने प्रकृतिका योजनासमेत फिर्ता गरेर त्यहाँको बजेट दायित्व सिर्जना भइसकेका ठूला आयोजनाका लागि व्यवस्थापन गरिएको उहाँको भनाइ छ। सडक सरकारले चालु आवमा रु ३० लाखभन्दा कम बजेटका एक सय ७४ आयोजनाका लागि रु १६ करोड २५ लाख विनियोजन गरेको थियो। सो बजेट दायित्व सिर्जना भएका सडक सशर्तका आठवटा सडक आयोजनामा रकमान्तरण गरिएको छ। आगामी आव २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेटमा सडकतर्फ न्यूनतम रु ५० लाखभन्दा बढी बजेटका योजना बनाउने प्रदेश सरकारको तयारी छ।

बहुवर्षीयमा छानिएका एक सय ६६ पूर्वाधार आयोजनामध्ये म्याग्दीमा आठ सडक र दुई पक्की पुल रहेको पूर्वाधार विकास कार्यालय म्याग्दीका प्रमुख विष्णु पौडेलले जानकारी दिनुभयो। ती आयोजनाका लागि रु एक अर्ब २० करोड बजेट सुनिश्चित भएको छ। बहुवर्षीय ठेक्का लगाउन स्रोत सुनिश्चित भएका सात नयाँ आयोजनालाई कार्यान्वयनमा लिएको प्रमुख पौडेलले बताउनुभयो।

प्रदेश सरकारले 'एक निर्वाचन

क्षेत्र, एक सडक', स्थानीय तहका केन्द्र जोड्ने सडक, रणनीतिक महत्वका सडक र प्रदेश गौरवका सडक आयोजनालाई अगाडि बढाएको छ। 'एक निर्वाचन क्षेत्र, एक सडक' कार्यक्रमअन्तर्गत ३३ सडक आयोजना निर्माणधीन छन्। ती आयोजनाको कुल दुई सय ७९ किमी सडक स्तरोन्नति गर्न ठेक्का सम्झौता भई कार्यान्वयनमा आएको मन्त्रालयले जनाएको छ।

प्रदेश निर्वाचन क्षेत्रमा नमुना सडक निर्माण गर्ने लक्ष्यसहित सरकारले आव २०७५/७६ को नीति तथा बजेटमा उक्त कार्यक्रमलाई समावेश गरेको थियो। त्यसयता हेरक आवको बजेटमा उक्त कार्यक्रमले प्राथमिकता पाउँदै आएको छ। सम्बन्धित निर्वाचन क्षेत्रका प्रदेशसभा सदस्यको सिफारिसका आधारमा सडक आयोजना छनोट गरिएको मन्त्रालयले जनाएको छ। मन्त्रालयले प्रदेश गौरवको आयोजनाका रूपमा स्थानीय तहको केन्द्र जोड्ने सडक निर्माणलाई पनि गति दिएको छ। उक्त कार्यक्रमअन्तर्गत ११ सडक आयोजनाको कुल ८९ किमी सडकको स्तरोन्नति भइरहेको पूर्वाधार निर्देशनालयका निमित्त निर्देशक डा बानियाँले जानकारी दिनुभयो। प्रदेश सरकारले प्रदेशका ८५ वटै स्थानीय तहका केन्द्रलाई सडक सञ्चालन जोड्ने लक्ष्य लिएको छ। मन्त्रालयले अहिलेसम्म सडक नपुगेको गोरखाको चुमनूरी र मनाङको नापभूमि गाउँपालिका केन्द्रमा सडक पुर्याउन विस्तृत

आयोजना प्रतिवेदन (डिपिआर) तयार गरिसकेको छ। मार्ग खोलिएका सडकको स्तरोन्नति र कालोपत्र गर्ने योजनालाई अगाडि बढाइएको छ। 'क' वर्गका १६ प्रादेशिक सडक आयोजनाको एक सय २२ किमी सडक स्तरोन्नतिको काम भइरहेको निमित्त निर्देशक डा बानियाँले बताउनुभयो। उहाँका अनुसार प्रदेश स्थापना भएपछि ६ सय ७४ किमी पक्की र पाँच सय ६६ किमी कच्ची सडक बनेको छ। आगामी दुई वर्षभित्रमा थप पाँच सय १५ किमी कालोपत्र र ६७ किमी ग्राभेल गर्ने लक्ष्य लिएको उहाँले बताउनुभयो। पूर्वाधारतर्फ प्रदेश सरकारको सबैभन्दा धेरै बजेट खर्च हुँदै आएको छ। प्रदेश सरकारको 'एक निर्वाचन क्षेत्र, एक सडक' कार्यक्रमअन्तर्गत ३३ सडक आयोजनाको कुल २७९.७१ किमी सडक स्तरोन्नति गर्न ठेक्का सम्झौता भई कार्यान्वयनमा गइसकेको मन्त्रालयले जनाएको छ। प्रदेश सरकारको गौरवको आयोजनाका रूपमा रहेको स्थानीय तहको केन्द्र जोड्ने सडक निर्माण कार्यक्रमअन्तर्गत ११ सडक आयोजनाको कुल ८९.३७ किमी सडकको स्तरोन्नति भइरहेको निमित्त निर्देशक डा बानियाँले जानकारी दिनुभयो।

'क' वर्गका १६ प्रादेशिक सडक आयोजनाको १२२.५५ किमी सडक स्तरोन्नति गर्ने काम अघि बढेको उहाँको भनाइ छ। गण्डकीमा गत आवसम्ममा ६७४.०६ किमी पक्की र ५६६.८५ कच्ची सडक

बनेको मन्त्रालयले जनाएको छ। प्रदेश सरकारको लगानीमा पछिल्लो ६ वर्षमा ८५ पक्की पुल बनेका छन् भने ५३ पुल निर्माणधीन छन्। थप २३ पुलको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (डिपिआर) तयारीको प्रक्रियामा रहेका मन्त्रालयले जनाएको छ। पुल निर्माणले प्रदेशस्तरका सडकमा बाह्रमास यातायात सञ्चालन गर्न सहज हुनेछ। पुलका लागि चालु आवमा रु ३४ करोड १५ लाख विनियोजन गरिएको मन्त्रालयले जनाएको छ।

सडकको पहुँच पुगे पनि समयमा पुल निर्माण नहुँदा वर्षायामा ग्रामीण भेगको यातायात सेवा प्रभावित हुँदै आएको थियो। पल निर्माणले गति लिन थालेपछि प्रदेशस्तरका सडकमा बाह्रमास यातायात सञ्चालन गर्न सहज भएको स्थानीयवासी बताउँछन्। चालु आवमा कास्कीमा तीन, स्याङ्जा, तनहुँ, लमजुङ र बागलुङमा पाँच-पाँचवटा, गोरखामा चार, नवलपुर, पर्वत, म्याग्दी र नवलपुरमा दुई-दुईवटा र मनाङमा एउटा पुल निर्माणधीन छन्। यस वर्ष बहुवर्षीयमा गएकासहित कुल ५३ पुल निर्माणधीन अवस्थामा रहेका पूर्वाधार निर्देशनालयले जनाएको छ।

सडकको पहुँच पुगे पनि समयमा पुल निर्माण नहुँदा वर्षायामा ग्रामीण भेगको यातायात सेवा प्रभावित हुँदै आएको थियो। पल निर्माणले गति लिन थालेपछि प्रदेशस्तरका सडकमा बाह्रमास यातायात सञ्चालन गर्न सहज भएको स्थानीयवासी बताउँछन्। चालु आवमा कास्कीमा तीन, स्याङ्जा, तनहुँ, लमजुङ र बागलुङमा पाँच-पाँचवटा, गोरखामा चार, नवलपुर, पर्वत, म्याग्दी र नवलपुरमा दुई-दुईवटा र मनाङमा एउटा पुल निर्माणधीन छन्। यस वर्ष बहुवर्षीयमा गएकासहित कुल ५३ पुल निर्माणधीन अवस्थामा रहेका पूर्वाधार निर्देशनालयले जनाएको छ।

सडकको पहुँच पुगे पनि समयमा पुल निर्माण नहुँदा वर्षायामा ग्रामीण भेगको यातायात सेवा प्रभावित हुँदै आएको थियो। पल निर्माणले गति लिन थालेपछि प्रदेशस्तरका सडकमा बाह्रमास यातायात सञ्चालन गर्न सहज भएको स्थानीयवासी बताउँछन्। चालु आवमा कास्कीमा तीन, स्याङ्जा, तनहुँ, लमजुङ र बागलुङमा पाँच-पाँचवटा, गोरखामा चार, नवलपुर, पर्वत, म्याग्दी र नवलपुरमा दुई-दुईवटा र मनाङमा एउटा पुल निर्माणधीन छन्। यस वर्ष बहुवर्षीयमा गएकासहित कुल ५३ पुल निर्माणधीन अवस्थामा रहेका पूर्वाधार निर्देशनालयले जनाएको छ।

सडकको पहुँच पुगे पनि समयमा पुल निर्माण नहुँदा वर्षायामा ग्रामीण भेगको यातायात सेवा प्रभावित हुँदै आएको थियो। पल निर्माणले गति लिन थालेपछि प्रदेशस्तरका सडकमा बाह्रमास यातायात सञ्चालन गर्न सहज भएको स्थानीयवासी बताउँछन्। चालु आवमा कास्कीमा तीन, स्याङ्जा, तनहुँ, लमजुङ र बागलुङमा पाँच-पाँचवटा, गोरखामा चार, नवलपुर, पर्वत, म्याग्दी र नवलपुरमा दुई-दुईवटा र मनाङमा एउटा पुल निर्माणधीन छन्। यस वर्ष बहुवर्षीयमा गएकासहित कुल ५३ पुल निर्माणधीन अवस्थामा रहेका पूर्वाधार निर्देशनालयले जनाएको छ।

सडकको पहुँच पुगे पनि समयमा पुल निर्माण नहुँदा वर्षायामा ग्रामीण भेगको यातायात सेवा प्रभावित हुँदै आएको थियो। पल निर्माणले गति लिन थालेपछि प्रदेशस्तरका सडकमा बाह्रमास यातायात सञ्चालन गर्न सहज भएको स्थानीयवासी बताउँछन्। चालु आवमा कास्कीमा तीन, स्याङ्जा, तनहुँ, लमजुङ र बागलुङमा पाँच-पाँचवटा, गोरखामा चार, नवलपुर, पर्वत, म्याग्दी र नवलपुरमा दुई-दुईवटा र मनाङमा एउटा पुल निर्माणधीन छन्। यस वर्ष बहुवर्षीयमा गएकासहित कुल ५३ पुल निर्माणधीन अवस्थामा रहेका पूर्वाधार निर्देशनालयले जनाएको छ।

सडकको पहुँच पुगे पनि समयमा पुल निर्माण नहुँदा वर्षायामा ग्रामीण भेगको यातायात सेवा प्रभावित हुँदै आएको थियो। पल निर्माणले गति लिन थालेपछि प्रदेशस्तरका सडकमा बाह्रमास यातायात सञ्चालन गर्न सहज भएको स्थानीयवासी बताउँछन्। चालु आवमा कास्कीमा तीन, स्याङ्जा, तनहुँ, लमजुङ र बागलुङमा पाँच-पाँचवटा, गोरखामा चार, नवलपुर, पर्वत, म्याग्दी र नवलपुरमा दुई-दुईवटा र मनाङमा एउटा पुल निर्माणधीन छन्। यस वर्ष बहुवर्षीयमा गएकासहित कुल ५३ पुल निर्माणधीन अवस्थामा रहेका पूर्वाधार निर्देशनालयले जनाएको छ।

लिस्बन । इटालियन सेफका रूपमा युरोपमा प्रख्यात बागलुङका टुक्ने सापकोटाले पोर्चुगलमा सञ्चालन गरेको रेष्टुराँले अन्तर्राष्ट्रिय अवार्ड प्राप्त गरेको छ।

राजधानी लिस्बनमा सञ्चालित सापकोटाको इटालियन रेष्टुराँ 'फोर्नो दी ओरो'ले अन्तर्राष्ट्रिय अवार्ड प्राप्त गरेको हो। युरोपका उत्कृष्ट ५० पिज्जा रेष्टुराँअन्तर्गत सापकोटाले सञ्चालन गरेको उक्त रेष्टुराँ उत्कृष्ट १२औं मा पर्न सफल भई उत्कृष्ट अवार्डबाट पुरस्कृत भएको हो। स्पेनको राजधानी म्याड्रिडमा फिफ्टी टप पिज्जाले आयोजना गरेको कार्यक्रममा सापकोटालाई उक्त अवार्ड प्रदान गरिएको हो। युरोपमा प्रत्येक वर्ष प्रदान गरिने अवार्डअन्तर्गत यस वर्ष 'युरोपको उत्कृष्ट १२ औं पिज्जेरिया' र विश्वभरका नापोलितान पिज्जामध्ये 'विश्वकै उत्कृष्ट १० नापोलितान पिज्जेरिया' मा पर्न सफल भई आफ्नो रेष्टुराँले अन्तर्राष्ट्रिय अवार्ड प्राप्त गरेको रेष्टुराँका सञ्चालक सापकोटाले जानकारी दिनुभयो।

"एउटा नेपालीले सञ्चालन गरेको रेष्टुराँले विदेशीसँगको प्रतिस्पर्धामा उत्कृष्टता हासिल गर्दै अन्तर्राष्ट्रिय अवार्ड प्राप्त गर्दा अत्यन्तै खुसी र गौरवान्वित भएको महसुस गरेको छु, यो सफलताले नेपाल र नेपालीको गौरव बढाएको अनुभूति गरेको छु", सापकोटाले रासससँग

भन्नुभयो। परिवारको साथ, सहयोग र रेष्टुराँमा कार्यरत सबै कर्मचारीको कडा मेहनत र परिश्रमले यो सफलता प्राप्त भएको सापकोटाले बताउनुभयो। संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सांस्कृतिक निकाय (युनेस्को)ले इटालीको प्रख्यात 'नापोलितान पिज्जा' बनाउने कलालाई विश्वसम्पदा सूचीमा समावेश गरेको छ। त्यसमा सापकोटाले सञ्चालन गरेको रेष्टुरेन्ट 'फोर्नो दी ओरो' उक्त सूचीमा सूचीकृतसमेत छ। जुन रेष्टुराँमा सुनको जलप लगाइएको चुल्होमा पिज्जा पकाउने गरिन्छ। करिब २७ वर्षदेखि सपरिवार पोर्चुगल बस्दै आउनुभएका सापकोटाको राजधानी लिस्बनमा तीन इटालियन र एक नेपाली गरी चार रेष्टुराँ सञ्चालनमा छन्। सापकोटाले सन् २०१८ मा इटालीबाट खरिद गरी ल्याउनुभएको विश्वकै ठूलो र दुर्लभ प्रजातिको बहूमूल्य च्याउ

(ह्वाइट ट्रुफल) पोर्चुगलमा सार्वजनिक गर्नुभएको थियो। उहाँ इटालियन खानामा प्रदर्शन गर्नुभएको कला, कौशल र प्रतिभाकै कारण दर्जनौं पुरस्कारसमेत प्राप्त गर्न सफल हुनुभएको छ। उहाँ सन् २०१६ मा पोर्चुगलमा युवा सिर्जनशील व्यवसायी घोषित हुनुभएको थियो। सापकोटाको रेष्टुराँ सन् २०२३ मा समेत उत्कृष्ट १६औं मा पर्न सफल भई 'उत्कृष्ट पिज्जा रेस्टुरेन्ट अवार्ड' बाट पुरस्कृत भएको थियो। सापकोटाले कोरोना कहरमा कोरोनाका कारण रोजगारी गुमाएका तथा समस्यामा परेका राजधानी लिस्बनका १० हजार सूचीकृत न्यून आय भएकालाई 'एकमाहिने निःशुल्क खाना अभियान' सञ्चालन गरेर निःशुल्क खानासमेत खुवाउनुभएको थियो। रासस

हरित ऊर्जा प्रवर्द्धनमा जोड

काठमाण्डु। सरकावालाहरूले जलवायु परिवर्तनको समस्या निराकरणका लागि हरित ऊर्जा प्रवर्द्धनमा जोड दिनुभएको छ। यहाँ जारी 'हिमाल, मानव र जलवायु परिवर्तन: विशेषज्ञहरूको अन्तर्राष्ट्रिय संवाद'को दोस्रो दिन विहिबार 'आर्थिक वृद्धि: स्वच्छ ऊर्जा र हरित अर्थव्यवस्था' विषयक सत्रमा सहभागी उहाँहरूले हरित ऊर्जा प्रवर्द्धनमा जोड दिनुभएको हो।

प्रतिनिधिसभा सदस्य डा स्वर्णमा वाम्देले विश्वमा जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी समस्या न्यूनीकरणका लागि विश्वव्यापी रूपमा ने पहल आवश्यक रहेको बताउनुभयो। "जलवायु परिवर्तनको समस्या निराकरणका लागि हरित अर्थव्यवस्था गम्भीर चायुमण्डलमा बढिरहेको तापक्रम वृद्धिद्वारा एक दशमल पाँच डिग्री सेल्सियसमा सीमित राख्ने लक्ष्य कायम राख्न सक्छौं", उहाँले भन्नुभयो, "घनि

मुलुकहरूका कारण विश्वमा कार्बन उत्सर्जन बढिरहेको छ। कार्बन उत्सर्जन कम गर्न हरित ऊर्जा प्रवर्द्धन जरुरी छ।" उहाँले शून्य कार्बन रणनीतिक योजना कार्यान्वयनमा हुनुभन्नेमा पनि जोड दिनुभयो। नवीकरणीय ऊर्जा बढाउन सरकारले अनुदान दिन जरुरी रहेको वाम्देले भनाइ थियो।

एशियन इन्स्टिच्युट अफ टेक्नोलोजी थाइल्याण्डका प्राध्यापक डा शोभाकर ढकालले जलवायु परिवर्तनले ल्याएको समस्या निराकरणको दिगो उपाय खोज्दै ऊर्जा क्षेत्रको सुरक्षा गर्न आवश्यक रहेको धारणा राख्नुभयो। "हरित ऊर्जाको विकासमा जोड दिन सकेमा जलवायुको असर न्यूनीकरणका नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा प्रभावकारी हुनेछ", उहाँले भन्नुभयो, "जलविद्युत्सम्बन्धी अर्थव्यवस्था हिमाली क्षेत्रमा जरुरी छ, तसर्थ ऊर्जा क्षेत्रमा सन्तुलन आवश्यक छ।" रासस

Invitation for Quotations

Dhanauji Rural Municipality

Office of Rural Municipal Executive

Dhanauji, Dhanusha
Mahdesh Province, Nepal

Invitation for Quotations for Lakhauri Purwari tole ma Ranjit Ghar dekhi Sugrahi samma Naala Nirman

Contract Identification No: DRM/SQ/WORKS/01-2080/81
Date of publication: 2024/05/24

- The Dhanauji Rural Municipality, Dhanauji, Dhanusha invites sealed quotations for the construction of Lakhauri purwari tole ma Ranjit ghar dekhi Sugrahi samma Naala Nirman. The estimated amount for the works is NRs. 10,71,518.11 (Inclusive of VAT).
- Eligible Bidders may obtain further information and inspect the Bidding Documents through website www.bolpatra.gov.np.
- Bidder who submit their bid electronically may download the bidding documents for e-submission from PPMO's e-GP(www.bolpatra.gov.np/egp). Bidders, submitting their bid electronically, should deposit the cost of bidding document in the following account :
Name of the Bank: Nabil Bank Ltd.,Dhanauji, Dhanusha
Name of Office: Dhanauji Rural Municipality, Dhanusha
Office Account no.: 22301017500035
- Sealed bids must be submitted to the office Dhanauji Rural Municipality, Dhanauji, Dhanusha through e-GP system i.e www.bolpatra.gov.np/egp on or before 12:00 hrs on 2024/06/09. Bids received after this deadline will be rejected.
- The bids will be opened in the presence of Bidders' representatives who choose to attend at 2024/06/09, 13:00 hrs at the office of Dhanauji Rural Municipality, Dhanauji, Dhanusha. Bids must be valid for a period of 45 days after bid opening and must be accompanied by a bid security amounting to a minimum of NRs. 30,000.00, which shall be valid for 30 days beyond the validity period of the bid.
- If the last date of purchasing and /or submission falls on a government holiday, then the next working day shall be considered as the last date. In such case the validity period of the bid security shall remain the same as specified for the original last date of bid submission.

Chief Administrative Officer

जनकपुरधाम उप-महानगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

जनकपुरधाम, धनुषा
मधेश प्रदेश, नेपाल

प्रस्ताव पेश गर्ने सम्बन्धी सूचना

(सूचना प्रकाशित मिति : २०८१०२०९)

यस जनकपुरधाम उप-महानगरपालिकाको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम बमोजिम फोहर प्रशोधन केन्द्रको निर्माणका लागि विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गर्ने कार्य परामर्श सेवा मार्फत सम्पादन गर्नुपर्ने भएकोले यस उप-महानगरपालिकाको कार्यालयमा सूचीकृत फर्म वा कम्पनीहरूले तपसिल बमोजिम यो सूचना प्रकाशन भएको मितिले ७ (सात) दिन भित्रमा कार्यालय समय भित्र यस उप-महानगरपालिकाको कार्यालयमा प्रस्ताव पेश गर्न यो सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

- प्रस्ताव यो सूचना प्रकाशन भएको मितिले ७ (सात) औं दिनको कार्यालय समय भित्र उप-महानगरपालिकाको कार्यालय जनकपुरधाममा दर्ता गर्नु पर्नेछ।
- प्रस्ताव पेश गर्न इच्छुक फर्म वा कम्पनीहरू यस उप-महानगरपालिकाको कार्यालयमा सूचीकृत हुनुपर्नेछ।
- सूचीकृत भएको प्रमाणपत्र सहित माथि उल्लेखित कार्य गर्नको लागि आवश्यक लागत अनुमान सहितको छुट्टाछुट्टै सिलबन्दी प्रस्ताव (आर्थिक र प्राविधिक प्रस्ताव) पेश गर्नुपर्नेछ।
- प्रस्तावसँगै व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र/नवीकरण, कर चुक्ता प्रमाणपत्र, कालो सूचीमा नपरेको स्वघोषणा लगायत कार्य सम्पादन गर्न सक्ने सहितका प्रस्तावदातासँग सम्बन्धित कागजातहरू पेश गर्नुपर्नेछ।
- फर्म वा कम्पनीको विवरण, संगठन र कर्मचारीको विवरण तथा विगतमा सम्पन्न गरेका समान प्रकृतिका काम र विवरण पेश गर्नुपर्नेछ।
- प्रस्ताव पेश गर्न रु १०००/- (अक्षरेपी रु एक हजार मात्र) को यस पालिकामा राजस्व तिरेको रसिद वा यस कार्यालयको नाममा रहेको राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक जनकपुरधाम भानु चौक शाखाको आन्तरिक राजस्व खाता नं: १२२०१००३०१०१०१०००७ मा रकम जम्मा गरेको सकल भौचर पेश गर्नु पर्ने छ।

माथि उल्लेखित कार्यका लागि कार्य शर्तगत विवरण (ToR) मा यस कार्यालयको वेबसाइट www.janakpurmun.gov.np बाट डाउनलोड गर्न सकिनेछ। थप जानकारीका लागि यस कार्यालयको वातावरण तथा फोहर व्यवस्थापन शाखामा सम्पर्क गर्न सकिनेछ।

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

चार सय साथी शिक्षक तयार

टुडे समाचारदाता
जनकपुरधाम । बाल विवाह न्यूनीकरणकालागि मधेश प्रदेश सरकारले चार सय जना विद्यार्थीलाई तालिम दिएर साथी शिक्षक (रूपान्तरण चैम्पियन) तयार गरेको छ । मधेश प्रदेशमा बालविवाह, दाइजो प्रथा, लैङ्गिक हिंसाको अवस्था बढ्दो रहेकाले यसको न्यूनीकरणका लागि साथी शिक्षकले जनचेतना फैलाउने काम गर्ने जनाएको छ ।

मधेश प्रदेशको तीन जिल्ला धनुषा, महोत्तरी र सप्तरीमा सञ्चालित उक्त कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यार्थीलाई प्रभावकारी सञ्चार, तनाव व्यवस्थापन, लक्ष्य प्राप्त गर्दा आउने चुनौती, जीवन उपयोगी सीप, बाल अधिकारको प्रयोग, लिङ्ग र लैङ्गिकता सहितका विषयमा प्रशिक्षक रामदेव ठाकुरले तालिम दिएका छन् । उनले तालिम लिएका एक जना विद्यार्थीले आफ्नो विद्यालयका सय जना विद्यार्थीलाई तालिम दिएका विषयको बारेमा जानकारी गराउने बताए । यसले गर्दा समाजमा हुने गरेको बालविवाह, दाइजो प्रथा, लैङ्गिक हिंसा सहितका विकृतिहरू न्यूनीकरण हुनुको साथै विद्यार्थीमा जीवन उपयोगी सीपको विकास हुने उनको भनाइ छ ।

प्रत्येक जिल्लामा चार-चार वटा समूह बनाएर

विभिन्न चरणमा पाँच दिनसम्म तालिम दिइएपछि विद्यार्थीमा विद्यालयमा कुनै प्रकारको घटना हुँदा त्यसको व्यवस्थापन कसरी गर्ने, संविधानमा उल्लेखित बाल अधिकारलाई कसरी उपयोग गर्ने र जीवनमा असल नागरिक कसरी बन्ने विषयमा तालिम लिएका विद्यार्थीमा ज्ञान भएको रूपान्तरण कार्यक्रमका धनुषा संयोजक नीलमणि शुक्लले जानकारी दिए ।

उनले मधेश प्रदेशका तीन जिल्लाको १२ पाठशालाका एकसय वटा विद्यालयका विद्यार्थी तालिममा सहभागी भएको जानकारी गराए । उनले उक्त कार्यक्रममार्फत चारसय विद्यार्थीका साथै दुईसय जना शिक्षक र तीनसय जना विद्यालयका गुनासो सुनुवाइ समितिका पदाधिकारीलाई तालिम दिइएको बताए ।

धनुषाको लक्ष्मिनियाँ गाउँपालिका, शहीदनगर नगरपालिका, मिथिला नगरपालिका र जनकपुरधाम उपमहानगरपालिका महोत्तरीको मनराशिसवावा नगरपालिका, एकडारा गाउँपालिका, पिपरा गाउँपालिका र बर्दबास नगरपालिका र सप्तरीको सुरुक्षा नगरपालिका, छिन्नमस्ता गाउँपालिका, विष्णुपुर गाउँपालिका र राजविराज नगरपालिकामा उक्त कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको छ ।

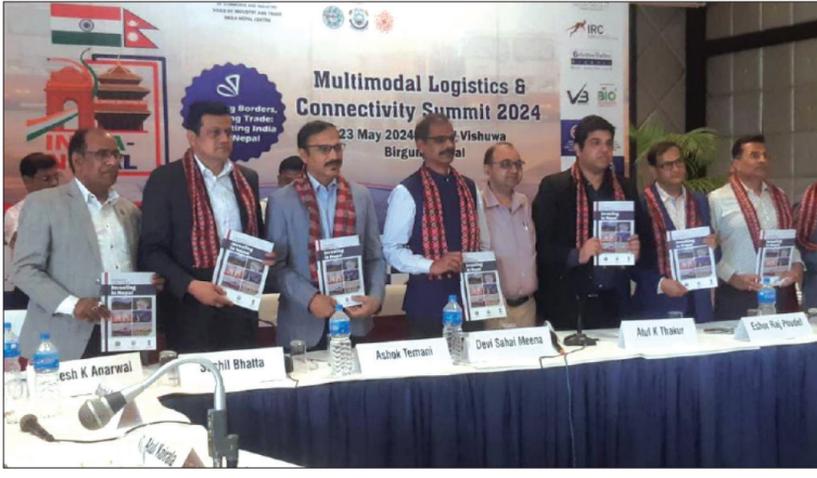
नेपाल भारतका व्यापारीहरूको शिखर सम्मेलन सम्पन्न

घोषणापत्रमा दुवै देशका व्यापार सठबन्धी नीतिहरूमा फरक फरक प्रावधानहरू र कानुनी जटिलताहरूले व्यापारलाई कठिन बनाउने गरेको तथा व्यापार नीतिहरू अचानक परिवर्तन हुँदा व्यापारीहरूलाई अनुकूल गर्न गाह्रो हुने भएकाले व्यापार तथा औद्योगिक नीतिहरू दिर्घकालीन हुनुपर्ने उल्लेख छ ।

टुडे समाचारदाता
वीरगञ्ज । नेपाल र भारतका व्यापारीहरूको शिखर सम्मेलन वीरगञ्जमा बिहीबार सम्पन्न भएको छ । नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ मधेश प्रदेश समिति तथा पीएचडी चेम्बर अफ कमर्स एण्ड इण्डिया भारत नेपाल सेन्टरले बिहीबार आयोजना गरेको सम्मेलनमा भारतले तीव्र गतिमा गरिरहेको विकासबाट नेपालले पनि फायदा लिनुपर्ने सम्मेलनमा सहभागीहरूले औल्याएका थिए । रेलवेज, हाइवेज, सुपरवेज र वन्दरगाहहरूको विकासबाट नेपालले पनि उपलब्धि लिनुपर्ने धारणा वक्ताहरूले व्यक्त गरेका थिए ।

कोलकाता स्थित नेपाली महावाणिज्य दूतावासका महावाणिज्यदूत ईश्वरराज पौडेलले भारतमा विकास भएका रेलवेज, हाइवेज, सुपरवेज र वन्दरगाहबाट नेपालले कनेक्टिभिटीहरू बढाउने आर्थिक विकासमा फाइदा लिनुपर्ने बताए । उनले नेपाल र भारतबीच विद्यमान पारस्परिक सम्बन्धका साथै पछिल्लो समयमा भएको तीव्र आर्थिक तथा भौतिक विकास नेपालसंगको व्यापार सम्बन्ध थप लाभकारी सावितहुनसक्ने बताए ।

वीरगञ्ज स्थित भारतीय महावाणिज्य दूतावासका वाणिज्यदूत देवी सहाय मीणाले नेपाल भारत बीचको खुला सिमाना, सदियों देखिको वैवाहिक,

धार्मिक जस्ता आधारस्तम्भमा आधारित विश्वमै अनौठो सम्बन्ध रहेको बताए । उनले नेपालको आर्थिक विकासका लागि भारत सधैं सकारात्मक रहेको बताउँदै पहिलो छिमेकी मूलमन्त्रका साथ भारतले नेपालको भौतिक, सामाजिक आर्थिक विकासमा अनवरत सहयोग गर्दै आएको सावितहुनसक्ने बताए ।

भारतीय कन्टेनर निगमका क्लष्टर

हेड विशाल डी पाटिलले नेपाल र भारत महत्वपूर्ण व्यापारिक साझेदार भएको र पारवहन सेवाको सञ्जाल अझ महत्वपूर्ण रहेको बताए । लगानी बोर्डका कार्यकारी निर्देशक सुशील भट्टले विकास निर्माणको रूपान्तरणको चरणमा भारत सहयोग मञ्चका अध्यक्ष अशोक यातायात विकास समितिका कार्यकारी अधिकृत आशिष गजुरेलले पारवहन सञ्जालका लागि नेपालमा हाल ८ वटा बन्दरगाहहरू सञ्चालनमा रहेको र यसको भौतिक पूर्वाधार विस्तार र संरचना

निर्माणमा पनि निरन्तर प्रयास भइरहेको बताए । सम्मेलनमा नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघका मधेश प्रदेश अध्यक्ष अशोक टेमान, वीरगञ्ज उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष अनिल कुमार अग्रवाल, नेपाल भारत सहयोग मञ्चका अध्यक्ष अशोक वैद्य, उद्योगी जगदीश अग्रवाल, वरिष्ठ पत्रकार चन्द्र किशोर लगायतले नेपाल भारत बीचको आर्थिक कनेक्टिभिटी र भविष्यमा देखिएका सम्भावनाको बारेमा आ-आफ्नो धारणा राखेका थिए ।

शिखर सम्मेलन अत्यन्त उपलब्धिमूलक रहेको र यसले नेपाल र भारतको उद्योग व्यापारको विकास र आर्थिक उन्नतीमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने विश्वास रहेको पीएचडी चेम्बर अफ कमर्स इण्डिया नेपाल सेन्टरका सचिव अतुल ठाकुरले बताए ।

उक्त सम्मेलनले २१बुन्दे वीरगञ्ज घोषणा पत्र जारी गर्दै बिहीबार सम्पन्न भएको छ । जारी गरिएको घोषणा पत्रमा नेपाल र भारत बीच व्यापार र पारवहन सम्बन्धलाई अझ महत्वपूर्ण र गहिरो बनाउन अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारको लागि भारतसंगको पारवहन सुविधामा निर्भर कम खर्चिलो हुनुपर्ने सम्भावनाको खोजी गरिनुपर्ने सुझाव दिए ।

घोषणापत्रमा दुवै देशका व्यापार सम्बन्धी नीतिहरूमा फरक फरक प्रावधानहरू र कानुनी जटिलताहरूले व्यापारलाई कठिन बनाउने गरेको तथा व्यापार नीतिहरू अचानक परिवर्तन हुँदा व्यापारीहरूलाई अनुकूल गर्न गाह्रो हुने भएकाले व्यापार तथा औद्योगिक नीतिहरू दिर्घकालीन हुनुपर्ने उल्लेख छ । साथै नेपाल भारत सीमामा आयात-निर्यात कारोबारलाई सहज गर्न पारदर्शी र मर्यादित बनाउन सञ्चालित भन्सार, सुख्खा बन्दरगाह, एकीकृत जाँच चौकीहरूको पूर्वाधार सुधार, आधुनिक प्रविधियुक्त र प्रभावकारी सञ्चालन हुनुपर्ने आवश्यकता औल्याइएको थियो ।

मापदण्ड विपरीत तीन गुणा बढी खोला उत्खनन्

टुडे समाचारदाता
कलैया । मापदण्ड विपरीत तीन गुणाभन्दा बढी खोला उत्खनन् हुँदा सरोकारवाला निकाय मौन रहेका छन् । ठेकेदारले मनोपरी खोला दोहन गर्दा पनि सरोकारवाला सबै निकाय मौन देखिएको छ । जिल्लाको १६ वटा

आठ करोड २८ लाख २९ हजार रुपैयाँमा बकैया, भक्तलाल र शक्ति खोलाबाट ७० लाख ६ हजार ६६८ घनफिट उत्खनन् गर्न ठेक्का लगायतका तथा कोल्हवी नगरपालिकाले दुई करोड ९१ लाख रुपैयाँमा बकैया खोलाको तल्लो भागबाट २८ लाख घनफिट

बताए । यसरी अवैध उत्खननका कारण चुरेक्षेत्र मासिनु र वर्षौंदेख तराईका जिल्लाहरूमा पानीको सतह कम भएपछि खानेपानी लगायतका समस्याबाट खेप्दै आएको उनले बताए ।

सम्झौता अनुसार खोला उत्खनन् गर्न ३ फिटभन्दा गहिरोमा खनन नपाउने व्यवस्था छ । तर खोलामा २५ फिट गहिरोसम्म उत्खनन् भइरहेको छ, पालिकाले ठेक्का लगाएको परिमाण एक/डेढ महिनामै खोलाबाट निकालेर ठाउँ-ठाउँमा स्टक गरिसकेको देखिन्छ, अहिले पनि खोलामा उत्खनन् भइरहेको छ ।

जिल्लामा ५० भन्दा बढी बालुवा प्रशोधन केन्द्रसहितका क्रसर उद्योगहरू सञ्चालित रहे पनि त्यसको यकिन विवरण जिल्ला समन्वय समिति, प्रमुख प्रशासन कार्यालय, जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सशस्त्र प्रहरी कार्यालय र डिभिजन वन कार्यालयमा कहीं कतै रहेको छैन ।

“बिना यकिनको खाली प्रक्रिया पुर्‍याउन कागजमै अनुगमन निरीक्षण गर्ने निकायसँग, यस विषयमा जानकारी लिन खोज्दा प्रहरी प्रशासनसँग होला हामीसँग छैन ।” जिल्ला समन्वय समितिका अध्यक्ष नरेन्द्र साहले भने ।

प्रमुख जिल्ला अधिकारी शशिधर घिमिरेले राजस्व सङ्कलनको नाममा स्थानीय तहले मनोमानी गर्दै आएको गुनासाहरू आएपछि मापदण्ड विपरीत उत्खनन् नगर्न पालिकाहरूलाई पत्राचार गरे पनि सो पत्रको कुनै जवाफ नदिएको बताए ।

पालिकाहरूमध्ये जितपुरसिमरा उपमहानगरपालिका, निजगढ र कोल्हवी नगरपालिकाले दुधौरा, बालगंगा, पसाहा, बकैया, भक्तलाल, शक्ति खोला उत्खनन् गर्न ठेक्का लगाउँदै आएका छन् । यसरी अवैध ठेक्का लगाउने कार्यप्रति मौन भएर आफ्नो भागको कमिसन लिन देखावटी अनुगमन, निरीक्षणको कार्य जिल्ला समन्वय समिति, सुरक्षा निकाय र डिभिजन वन कार्यालयले गर्दै आएको छ ।

चा्लु-आर्थिक वर्षका लागि जितपुरसिमरा उपमहानगरले १० करोड ५६ लाख रुपैयाँमा दुधौरा, बालगंगा, पसाहा खोलाबाट ८२ लाख ४० हजार ३७६ घनफिट उत्खनन् गर्न ठेक्का लगाएको छ । यसै, निजगढ नगरपालिकाले

उत्खनन् गर्न ठेक्का लगाएको छ । यसरी तीन वटा पालिकाहरूले वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनसहितको प्रतिवेदनमा तोकिएको मापदण्ड विपरीत तीन गुणा बढी उत्खनन् गर्न ठेक्का लगाइएको छ । यसरी अवैध कार्य गर्ने स्थानीय पालिकाहरूले वातावरणमा प्रभाव पार्नेलाई रोक्नु भन्दा भन्नु प्रोत्साहन गरिरहेका छन् ।

अहिले विश्वमा मौसम परिवर्तनलगायतका समस्याबाट छुटकारा पाउन सबै वर्ग चिन्तनका विषयमा लागेर त्यसको निराकरण गर्ने तर्फ लागे पनि पालिकाहरूले भन्नु समस्या थपिँदै आएको जितपुरसिमरा उपमहानगरका-१६ का वडाध्यक्ष हरिदेव खरेलले

महिला कर्मचारी शोषित

अनिल तिवारी
वीरगञ्ज । पर्सको कालिकामाई गाउँपालिकामा महिला माथि दुर्व्यवहारको घटना बढ्दै गएको छ । तीन महिना अगाडि कालिकामाई गाउँपालिका-१ मुर्लि स्थित एक शिक्षिका माथि गरिएको दुर्व्यवहारको घटना सेलाउन नपाउँदै पुनः अर्को घटना दोहोरिएको छ ।

कालिकामाई गाउँपालिका-५ बिर्चौबर्वामा रहेको स्वास्थ्य चौकीमा कार्यरत कार्यालय सहयोगीले एक स्वास्थ्यकर्मी महिलासँग दुर्व्यवहार गरेको घटनाको खुलासा भएको छ । आइतबार दिउँसो कार्यालय सहयोगी मेघराज महतो केवटले एक महिला स्वास्थ्यकर्मीसँग दुर्व्यवहार गरेपछि पीडितलाई जोगाउन स्थानीय जनप्रतिनिधि तथा जनस्वास्थ्य कार्यालय प्रमुख लागेको आरोप लागेको छ ।

कार्यालय सहयोगी एवम कार्यालय प्रमुख रामेश्वर कोइरी समेतले महिला कर्मचारीसँग दुर्व्यवहार गरेको आरोप लागेको वडा सदस्य मजिद राउत कमरले बताए । उनले

आइतवार कार्यालय सहयोगी मेघराज महतोले एक महिला स्वास्थ्यकर्मीसँग कार्यालयमा दुर्व्यवहार गरेको घटनाको बारेमा बताउँदै कार्यालय प्रमुख कोइरीले पनि एक महिला नर्सलाई गलत नियलले सधैं स्पर्श गर्ने गरेको आरोप लगाए ।

दुवै घटनाको बारेमा वडा अध्यक्ष जयनारायण कुर्मि र नगर प्रमुख बरिष्ठ गुप्तालाई जानकारी भइसकेको बताउँदै उनले भने, पीडित कार्यालय सहयोगी वडा अध्यक्ष जयनारायण कुर्मिको मान्छे भएको कारण बचाउने काम भइरहेको छ, जनस्वास्थ्य प्रमुखमाथि पनि आरोप लागेको छ दुवै जना मिलेर पीडित दुवै महिलाहरूलाई सरुवा गराएर घटनालाई दबाउन लागि परेका छन् । तर स्थानीय जनतामा व्यापक आक्रोश छ ।

कार्यालय प्रमुख रामेश्वर कोइरीले घरमा विवाह पूजाको कारण मंगलवार देखि विदामा रहेको बताउँदै जनप्रतिनिधिहरूसँग छलफलबाट घटनाको छानबिन गरी अगाडि बढ्ने बताए । उनीमाथि नै लागेको आरोपको बारेमा उनी बोल्न चाहैनन ।

इनारमा निसारिसिएर मृत्यु

टुडे समाचारदाता
जनकपुरधाम । धनुषामा इनार सफा गर्ने क्रममा एक जनाको निसारिसिएर मृत्यु भएको छ । धनुषाको गणेशमान चारनाथ नगरपालिका- ४ का ३० वर्षीय रामप्रसाद शर्माको मृत्यु भएको छ । ४० मिटर गहिरो इनार सफा गर्न पसेका शर्माको मृत्यु भएको सन्सन्त्र प्रहरी ले नेपाल न. ८ गण हेडक्वार्टर धनुषाका प्रहरी निरीक्षक सुरेश लामाले जानकारी दिए ।

उनका अनुसार उनी बुधवार बिहान सोही नगरपालिका-४ भरतपुर स्थित उद्योगी यादवको इनार सफा गर्न इनार भित्र पसेका थिए । सोही क्रममा उनको निसारिसिएर मृत्यु भएको थियो । घटनाबारे प्रहरीलाई खबर प्राप्त भएपछि सुरक्षा वेश रक्षामुख र धनुषा गण नम्बर-८ बाट खिटेको ४ जना गोताखोरसहित ११ जनाको विपद् उद्धार टोली घटना स्थलमा पुगेको थियो ।

सिरोहियाको साथमा काँग्रेस: नेता निधि

टुडे समाचारदाता
जनकपुरधाम । नेपाली काँग्रेसका नेता एवम् पूर्वउपप्रधान तथा गुहमन्त्री विमलेन्द्र निधिले कान्तिपुर मिडिया ग्रुपका अध्यक्ष कैलाश सिरोहियाको साथमा सिङ्गो काँग्रेस पार्टी रहेको बताएका छन् । जनकपुरधाम विमानस्थलमा बिहीबार संचारकर्मीहरूसँग कुराकानी गर्दै काँग्रेसका केन्द्रीय सदस्यसमेत रहेका पूर्वमन्त्री निधिले सिरोहियाको साथमा काँग्रेस रहेको र उनको हरेक लडाईंमा काँग्रेस साथमा रहने बताए ।

नेता निधिले भने-‘कैलाश सिरोहियाजीको मिडिया क्षेत्रमा र मुलुकको राजनीतिक व्यवस्था परिवर्तनमा समेत अतुलनीय योगदान रहेकाले हामी वहाँको साथमा छौं ।’

शुक्रबारदेखि काठमाण्डुमा

हामी सरकारको कार्यशैलीविरुद्धमा प्रदर्शन गर्ने भन्दै नेता निधिले हामी सदनदेखि सडक आन्दोलनमा होमिसकेको बताए । आवश्यक परेमा सातवटै प्रदेशमा हामी एकैसाथ आन्दोलनमा उत्र्न सक्ने चेतावनीसमेत उनले दिए ।

नेता निधिले कान्तिपुरका सञ्चालक सिरोहिया गैरेपाली र अनागरिक नरहेको बताउँदै उनी जनकपुरधामका स्थानि रहेको दावी गरे ।

गुहमन्त्री रवि लामिछानेसँग दुई वटा नागरिकता र दुई पासपोर्ट रहे पनि उनलाई कारबाही नहुनु र मुलुकको हरेक परिवर्तनशील आन्दोलनमा साथ दिने कान्तिपुरका सञ्चालक सिरोहियामाथि जाइलामु स्वतन्त्र प्रेसमाथिको आक्रमण भएको नेता निधिले बताए ।

उनले गुहमन्त्री लामिछानेले प्रतिशोध सौधका

लागि सिरोहियामाथि जाइलागेको आरोप लगाए । उनले जिल्ला प्रशासन कार्यालय धनुषाको कर्मचारीको गल्तीको कारण सिरोहियाले दुःख भोग्नुपर्नेको प्रति दुःख व्यक्त गरे ।

कान्तिपुर मिडिया ग्रुपका संचालक सिरोहियालाई धनुषा जिल्ला अदालतले तीन दिनको म्याद दिएर अनुसन्धान गरिरहेको छ ।